

YÜKSEKÖĞRETİM PERSONELİNİN GÖREVE İLİŞKİN SUÇLARININ SORUŞTURULMASI

Inquiry Procedure of Higher Education Personnel's Task-related Crimes

Berkan AYTURAN¹

Geliş Tarihi: 08.12.2017 Kabul Tarihi: 25.05.2018

ÖZET

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 129. maddesinin son fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılmasını, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî merciiin iznine bağlı olduğu belirtilmiştir. Anayasamızdaki bu hükme dayanarak, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesi ile yükseköğretim kurumlarında görev yapan kamu görevlileri hakkında özel soruşturma usulü getirilmiştir. Çalışmamızda yükseköğretim kurumlarında görev yapan kamu görevlileri hakkında görevleri dolayısıyla yahut görevleri sırasında işlemiş oldukları suçlar nedeniyle yürütülecek özel soruşturma usulüne dair sürecin nasıl işlediği, bu süreçte yer alan kişi, kurul yahut makamların hak, yetki ve görevleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Soruşturma, Özel Soruşturma Usulü, Lüzum-u Muhakeme, Men-i Muhakeme, Yükseköğretim Personeli, 2547 sayılı Kanun.

ABSTRACT

Except for statutory exceptions, in the last paragraph of Article 129 of the Constitution of Turkey Republic numbered 2709, it has been shown that the criminal prosecution for crimes allegedly committed by civil servants and other public officials to commence has been subject to the permission of the administrative authority that the law shows. On the basis of this provision in the constitution, article 53 of law no.2547 introduced a special investigation procedure on public officials in higher education. The process of special inquiry procedure to be carried out for public officials in higher education institutions due to their duties or crimes they have committed during their duties and how the process works, the rights, powers and duties of the person, board or authorities involved in this process will be handled in our article.

Keywords: Inquiry, investigation, special investigation procedure, trail, non-suit, higher education personnel, the law numbered 2547.

GİRİŞ

Bilindiği üzere ceza muhakemesi, soruşturma ve kovuşturma evresi olmak üzere iki evreden oluşmaktadır. 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre, yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreye soruşturma, iddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreye

¹ Batman İdare Mahkemesi Başkanı, berkanayturan@gmail.com

ise kovuşturma adı verilmektedir. Ceza Muhakemesi Kanunu, esas itibariyle ceza muhakemesinin nasıl yapılacağı hususundaki kurallar ile bu sürece katılan kişilerin hak, yetki ve yükümlülüklerini düzenlemektedir. 5271 sayılı Kanun, suçu işleyen kişinin sıfatı dikkate alınmaksızın, herkes hakkında uygulanacak genel bir kanundur.

Hal böyle olmakla beraber, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 129. maddesinin son fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı ceza kovuşturması açılmasını, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idarî merciin iznine bağlı olduğu belirtilmiştir. Anayasa, bu şekilde kamu görevlileri hakkında ceza muhakemesinin soruşturma evresinde diğer bireylerden farklı düzenlemeler getirilebilme imkânı sunmuştur. Tarihsel süreç içerisinde de Türk Hukuku'nda memurlar hakkında özel soruşturma/yargılama usulü genel olarak benimsenmiştir².

Özel soruşturma usulleri memur güvenceleri arasında sayılmakta ve bu güvenceler içerisinde belki de en önemlisi olduğu ifade edilmektedir³. Bu düşünceden hareketle, Anayasanın bahsi geçen hükmüne dayanarak, birçok Kanunda kamu görevlileri hakkında özel soruşturma usulleri getirilmiştir.

Kamu görevlileri hakkındaki özel soruşturma usullerinden en önemli ve en yaygın olanını, 02.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun oluşturmaktadır.

Çalışmanın konusunu, yükseköğretim kurumlarındaki kamu görevlileri hakkında özel soruşturma usulü getiren 04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesi oluşturmaktadır⁴. Kanunda yer alan düzenlemeler, kanunun yürürlüğe girdiği 1981 yılında mevcut olan Memurun Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkattan esinlenerek kaleme alınmıştır⁵.

Kanuna göre, yükseköğretim kurumlarında çalışan kamu görevlilerinin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında Kanunun 53. maddesinde belirtilen özel soruşturma usulü uygulanacaktır.

² MUMCU, Uğur, "Türk Hukukunda Memurların Yargılanması", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1-4, Ankara, 1971, s.140-145, SELÇUK, Sami, Memur Yargılanması Hakkında, İstanbul, 1997, s.63-80.

³ ASLAN, Onur Ender, "Memurların Yargılanması Hakkındaki Yeni Yasa Üzerine Düşünceler", Amme İdaresi Dergisi, Cilt:33, Sayı:1, Ankara, 2000, s.61-63, TUTUM, Cahit, Türkiye'de Memur Güvenliği, Ankara, 1972, s.45-49.

⁴ Özel soruşturma usulü getiren düzenlemeler arasında kapsadığı kişi sayısı bakımından üçüncü sıradaki düzenleme 107.176 kişi ile 2547 sayılı Kanun'un 53/c maddesidir. BERKARDA, Kemal, TARHAN, Bülent, TOKSÖZ, Fikret, Kamu Görevlilerinin Yargılanma Ayrıcalıkları ve Hesap Verebilirlik, İstanbul, 2017, s. 38.

⁵ ŞAN, Abdullah Ayhan, Özel Soruşturma Usulleri, Ankara, 2008, s. 241.

Kanun, yükseköğretim kurumlarında çalışan kamu görevlilerinin bu suçları dolayısıyla yapılacak soruşturmayı esas itibarıyla ilk soruşturma evresi ve son soruşturmaya karar verilip verilmemesi evresi olmak üzere 2 evreye ayırmış⁶, bu iki evreden sonra verilecek olan men-i muhakeme yahut lüzum-u muhakeme kararlarının Danıştay tarafından incelenebileceği düzenlemesine yer vermiştir. Kanun, burada yürürlüğe girmiş olduğu tarihte yürürlükte bulunan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yer alan kavramlardan hareket ederek muhakeme evrelerini adlandırmıştır⁷.

Çalışmada, 2547 sayılı Kanuna tabi kamu görevlileri hakkında görevleri dolayısıyla yahut görevleri sırasında işlemiş oldukları suçlar nedeniyle yürütülecek özel soruşturma usulüne dair sürecin nasıl işlediği, bu süreçte yer alan kişi, kurul yahut makamların hak, yetki ve görevleri ele alınacaktır. Bu kapsamda, öncelikle kanunun uygulama alanına yer verilecek, kanunda yer alan özel soruşturma usulünün hangi kişiler hakkında ve bu kişilerin hangi fiilleri hakkında uygulanacağı belirtilecek, kanunun diğer kanunlarla ilişkisi hakkında bilgi verilecek, ilk soruşturma safhasının kimler tarafından nasıl gerçekleştirileceği ortaya konulacak, son soruşturma açılıp açılmaması evresiyle ilgili düzenlemelere yer verilecek, yetkili kurulların vermiş oldukları lüzum-u muhakeme yahut men-i muhakeme kararlarının Danıştay tarafından nasıl incelendiği açıklanacak, tüm bu konularla ilgili olarak Danıştay'ca verilmiş kararlardan bahsedilecektir.

I. KAMU GÖREVLİLERİNİN AYRI BİR SORUŞTURMA USULÜNE TABİ TUTULMASINDA GÖRÜŞLER

Türk Hukuku'nda tarihsel süreç içerisinde özellikle Tanzimat dönemi ve sonrasında kamu görevlileri hakkında özel soruşturma/yargılama usulü genel olarak kabul edilmiştir⁸. Kamu görevlilerinin diğer bireylerden farklı

⁶ 09.12.2016 tarih ve 29913 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6764 Sayılı Kanunun 26. maddesiyle kanunkoyucu bu iki aşamanın dışında bir de "inceleme" aşaması getirmiştir. Çalışmada "inceleme" aşamasını "ilk soruşturma" aşaması içerisinde incelenmiştir.

⁷ ŞAN, s.244.

⁸ Türk Hukukunda memur yargılamasının tarihsel gelişimi için bkz. GÜNGÖR, Burçin, **Memurlar İçin Özel Yargılama Usulü: Güvence-Ayrıcalık Bağlamında Bir Çözümleme**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara, 2014, s.39-80, KARAVAZOĞLU, Türker, **4483 Sayılı Kanun'un Öngördüğü Soruşturma Usulleri**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2010, s.11-14, KEYMAN, Selahattin, *"Memurin Muhakematı Kanunu"*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:19, Sayı:1, Ankara, 1962, s.174-176, KORAN, Emrah, **Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması İçin 4483 Sayılı Kanunun Öngördüğü Soruşturma Usulü**, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler

bir soruşturma/yargılama usulüne tabi tutulmasının birtakım gerekçeleri bulunmaktadır. Özel soruşturma usullerinin gerekli olup olmadığı hususu öğretide oldukça tartışmalı bir konu olup, bu sistemin lehinde görüşler bulunduğu gibi aleyhinde de görüşler bulunmaktadır⁹. Doktrinde, kamu görevlilerinin özel bir soruşturma/yargılama usulüne tabi tutulması gerektiğini savunanların çoğunlukta olduğunu söylemek mümkündür¹⁰.

Özel soruşturma usulünün gerekli olduğu hususundaki görüşlerin gerekçelerini şu şekilde sıralanabilir¹¹:

-Kamu personelinin ayrı bir soruşturma usulüne tabi tutulması onların ifa ettikleri kamu hizmetinin iyi yürütülebilmesi için gereklidir. Burada aslında korunan kamu görevlisi değil kamu hizmetidir. Zira kamu personeli görevini yaparken her türlü korku ve endişeden uzak tutulmalıdır. Doğrudan savcılık nezdinde soruşturulması kamu görevlisinin şeref ve haysiyetini rencide eder. Memurların gereksiz şikâyet ve iftiralardan korunmanın yolu ayrı bir soruşturma usulü benimsemektir¹².

-Kamugörevlileri ifa ettikleri görev gereği şikayet ve iftiralarla karşılaşabilirler. Özellikle memuru yıldırma, korkutma amacıyla şikayetlerde bulunulabilir. Her şikayette memurun savcı önüne çıkması hizmeti aksatır. Bu şekilde savcı ve mahkeme kapılarında boğuşmak zorunda kalan memur pasif ve çekingen olacağından yürüttüğü hizmeti layıkıyla yerine getiremez, sorumluluktan kaçır, ani kararlar veremez¹³.

-Kamu görevlisinin ayrı bir soruşturma usulüne tabi tutulması erkler ayrılığı ilkesine uygun düşmektedir¹⁴.

-Kamu görevlilerinin ayrı bir soruşturma usulüne tabi tutulması eşitlik ilkesine aykırı değildir. Zira; sırf memuru ilgilendiren bir konuda memur olmayanlarla bir eşitlik düşünülemez. Bu durum bir imtiyaz değil, teminatır¹⁵.

Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, 2016, s.10-18.

⁹ Özel soruşturma usullerinin leh ve aleyhindeki ayrıntılı görüşler için bkz. **AVCI, Mustafa**, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Üzerine Bir İnceleme”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:XI, Sayı:3-4, Erzincan, 2007, s.274-276, **ERKENCİ, Hüseyin**, “Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat Üzerine Düşünceler”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:1999/1, Ankara, 1999, s.16-18, **GÜNGÖR**, s.184-190, **KARAVAIZOĞLU**, s.11-14, **KEYMAN**, s.176-182, **KORAN**, s.18-22, **MUMCU**, s.180-182, **LİVANELİOĞLU, Ömer Asım**, “Ceza Usul Hukukumuzda Memur Yargılamaları”, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:52, Sayı:1, Ankara, 1995, s.43-44, **SELÇUK**, s.127-152.

¹⁰ **KORAN**, s.20-21.

¹¹ **MUMCU**, s.180.

¹² **KARAVAIZOĞLU**, s.12, **KEYMAN**, s.176-177.

¹³ **AVCI**, s.274, **EREN**, s. 58, **SELÇUK**, s. 129, **TUTUM**, s.48.

¹⁴ **KEYMAN**, s.177.

¹⁵ **AVCI**, s.275, **TUTUM**, s.48, Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunu'nun Anayasaya

-Suç işlediği ileri sürülen bir memur hakkındaki iddianın memurluk psikolojisini iyi bilenlerin süzgecinden geçirilmesi kamu hizmetinin yararına bir tedbirdir¹⁶.

-Göreve ilişkin suçlar ancak kamu hizmetini yeteri kadar bilen idarece gereği gibi anlaşılabilir. Adli makamlar bu konuda yeterli bilgi ve birikime sahip değildir¹⁷.

Özel soruşturma usulünün gerekli olmadığı yönündeki görüşlerin gerekçelerini ise şu şekilde sıralamak mümkündür:

-Adli merciler memur olmayanlar kadar memur olanların da şeref ve haysiyetini korumakla mükelleftir. Bu bakımdan memurun şeref ve haysiyetinin rencide olacağı düşüncesi doğru değildir¹⁸.

---

aykırılığı iddiası üzerine Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması üzerine Anayasa Mahkemesi'nin 14.11.1967 tarih ve E:1967/14, K:1967/36 sayılı kararında (29.04.1968 tarih ve 12886 sayılı Resmi Gazete.); özel soruşturma usulünün imtiyaz oluşturmadığı şu şekilde ifade edilmiştir: *"...inceleme konusu kanun, memurlara, bir zümre, bir sınıf olarak imtiyaz tanımakta değildir. Kanunun sağladığı, bir çeşit teminattır. Bu da kamu hizmetinin iyi işlemesi için düşünülmüş düzenlenmiştir. Memur gördüğü hizmet yüzünden sık sık isnat ve iftiralara uğrayabilir. Kendisine memuriyetle ilgili suç isnat edilen her memurun, hemen adliye sevk edilmesi hem memurları tedirgin ederek hizmeti aksatır, hem de hizmetin yürütülüşü üzerinde bir takım haksız şüphelere yol açabilir. Bu çeşit iddiaların önce kamu hizmetinin gereklerini ve memurluk psikolojisini iyi bilen kimselerin süzgecinden geçirilmesi ve ortada kovuşturmaya değer bir eylem kalırsa, o zaman işin mahkemenin eline bırakılması, kamu hizmetinin yararına bir tedbirdir ve kanunun sağladığı da budur."* Yine, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesinin (c) fıkrasının Anayasa'nın 2., 10., 11. ve 140. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması üzerine, Anayasa Mahkemesi'nin 10.10.2013 tarih ve E:2013/58, K:2013/114 sayılı kararında (09.05.2014 tarih ve 28995 sayılı Resmi Gazete); *"...5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, herkes hakkında geçerli olan ceza soruşturması ve kovuşturması hükümlerini içermektedir. Ancak, kanun koyucu, uluslararası hukuk, antlaşmalar ve iç hukuktan kaynaklanan kimi nedenlere dayanarak bu genel kurallara istisnalar getirmiştir. Buna göre, suç işleyen her kişi hakkında uygulanması gereken genel düzenlemeleri içeren 5271 sayılı Kanun hükümleri bazı suç failleri bakımından uygulanmayacak, bunlara ilişkin ilgili kanunlarındaki özel soruşturma ve kovuşturma usulleri geçerli olacaktır. Bu usullerin tanınması, uygulanacak kişilere bir zümre ya da sınıf olarak imtiyaz tanımak anlamına gelmeyecek, yapılan görevin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Böylece, hem yapılan görevin en iyi şekilde ve etkin olarak yerine getirilmesi hem de gereksiz şikâyetlere maruz kalınarak görülen hizmetin kesintiye uğramaması amaçlanmıştır."* gerekçelerine yer verilerek itiraz başvurusunun reddine karar vermiştir.

¹⁶ TUTUM, s.49.

¹⁷ KEYMAN, s.177.

¹⁸ KEYMAN, s.177.

-Kamu görevlileri için özel bir soruşturma/yargılama sisteminin kabul edilmesi yargının bütünlüğü ve eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz¹⁹. İdari makamlarca soruşturma yapılması idarenin yargı alanına girmesi demektir²⁰.

-İdare tarafından yapılan soruşturmalar hukuk bilgisine sahip olmayan kişiler tarafından yürütülmektedir. Soruşturmanın bu kişiler tarafından yürütülmesi sağlıklı bir soruşturmaya sebep olmaktadır²¹.

-İdari makamlarca soruşturma yapılması halinde kişisel ilişkiler çok yakın olduğundan kişisel yakınlık ve uzaklık dikkate alındığında daha yıkıcı etkileri olabilir. Bu yetki samimi ilişki içerisinde bulunan personeli kayırmak, uzak ilişki içerisinde bulunan personeli sindirmek için kullanılabilir²². Bu bakımdan bağımsız bir organın soruşturma yapması memur için bir teminatır²³.

-Anayasal ve yasal sistemde memuru koruyacak yeteri kadar düzenleme mevcuttur. Özel bir soruşturma usulüne gerek bulunmamaktadır²⁴.

-Kamu görevlisi hakkında etkili bir soruşturma yürütülmez ve dava açılmazsa, kamu görevlisinin kayırıldığı izlenimi doğar, asıl bu durumda devletin saygınlığı zedelenir²⁵.

Günümüzde, birçok ülkede kamu görevlilerinin soruşturulması/yargılanması konusunda özel düzenlemelere yer verilmemektedir²⁶. Ülkemizde ise, özel soruşturma/yargılama usullerinin gerekli olduğu yönünde yukarıda yer verilen gerekçeler doğrultusunda, kamu görevlileri hakkında diğer bireylerden farklı soruşturma/yargılama usulleri benimsenmiştir. Bununla beraber ülkemizde de özel soruşturma usullerinin kaldırılmasına, bu konuda idareye verilen yetkilerin azaltılmasına doğru bir süreç işlediğini söylemek mümkündür²⁷. Bunun en bariz örneğini Memurin Muhakematı dönemindeki sisteme getirilen eleştiriler²⁸ bir nebze de olsa ortadan kaldırmak için kabul edilen 4483 sayılı Kanun oluşturmaktadır²⁹.

---

¹⁹ TUTUM, s.47.

²⁰ MUMCU, s.181.

²¹ TUTUM, s.47-48.

²² KORAN, s.21.

²³ MUMCU, s. 180-181, TUTUM, s.48.

²⁴ TUTUM, s.48.

²⁵ KARAVAIZOĞLU, s.12-13.

²⁶ KARAVAIZOĞLU, s.11, Memur yargılamasının karşılaştırmalı hukuktaki durumu için bkz. BERKARDA/TARHAN/TOKSÖZ, s.42-44, SELÇUK, s.23-62.

²⁷ ÖZEK, Çetin; "Türk Hukukunda Memurların Muhakemesi", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt:26. Sayı:1-4, İstanbul, 1960, s.34.

²⁸ Özel soruşturma usullerine getirilen eleştirilerin büyük bir kısmı Memurin Muhakematı dönemindeki sistemden kaynaklanmaktadır. Bkz. KORAN, s.22.

²⁹ 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun 4.12.1999 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve

II. KANUNUN UYGULAMA ALANI

A. KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI

2547 Sayılı Kanununun 53. maddesinde düzenlenen özel soruşturma usulünün kimler hakkında uygulanacağı, başka bir deyişle anılan kanun kapsamında özel soruşturma usulüne tabi kamu görevlilerinin kimler olduğu, aynı Kanununun 53. maddesinin (c) fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Uygulamada, bazen bu konuda tereddütler yaşanmakta, kanun kapsamında olmayan kişiler hakkında men-i muhakeme yahut lüzum-u muhakeme kararlarının alındığı görülmektedir. Danıştay tarafından da, kanun kapsamına göre soruşturulamayacak kişiler hakkında verilen lüzum-u muhakeme veya men-i muhakeme niteliğindeki kararlar bozulmaktadır³⁰.

Çalışmanın bu kısmında öncelikle 2547 sayılı Kanun kapsamında, hakkında ceza soruşturması yapılabilecek kişilerin kimler olduğu belirtilecek, eğer hakkında soruşturma yapılan kişinin 2547 sayılı Kanun kapsamındaki kamu görevlilerinden olmadığı sonucuna ulaşırsa, ilk soruşturmayı açmaya yetkili kurul yahut makamların, soruşturmacının ve son soruşturma açıp açmamaya karar verecek kurulların bu konuda yapması gereken işlemlerin ve vermesi gereken kararların neler olduğu belirtilecek, bu durum dikkate alınmaksızın verilmiş olan lüzum-u muhakeme yahut men-i muhakeme kararlarının Danıştay tarafından incelenmesi neticesinde verilen kararlardan bir kısım örneklere yer verilecektir³¹.

1. Kanun Kapsamındaki Kamu Görevlileri

a. Yükseköğretim Üst Kuruluşları Başkan ve Üyeleri

2547 sayılı Kanunun Tanımlar başlıklı 3. maddesine göre, yükseköğretim üst kuruluşları, Yükseköğretim Kurulu ile Üniversitelerarası Kurul'dur. İşte Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Üniversitelerarası Kurul Başkanı ve üyeleri 2547 Sayılı Kanununun 53. maddesindeki özel soruşturma usulüne tabidir.

---

bu yasa ile 4 şubat 1339 (1913) tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat (MMHK) yürürlükten kaldırılmıştır. Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat ile Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun karşılaştırmalı olarak incelemesi için bkz. **EREN, Abdurrahman**, "Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat İle Onu Yürürlükten Kaldıran Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un Karşılaştırılması", **Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt:55, Sayı:3, Ankara, 2000, 55-79.

³⁰ Bkz. 39, 41, 42 ve 43. sıradaki dipnotlardaki Danıştay kararları.

³¹ **MESCİ, Hatice, AYDIN, Vahdettin**, "Yükseköğretim Kurumlarında Çalışan Kamu Görevlilerinin Ceza Soruşturma Usulü", **Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:7, Sayı:2, Isparta, 2017, s.9-18.

b. Yükseköğretim Kurumları Yöneticileri

2547 sayılı Kanununun 53. maddesinin (c) fıkrasının 2. bendinin (b) ve (c) alt bentlerine göre Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumları rektörleri, rektör yardımcıları ile üst kuruluş genel sekreterleri, üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları ve dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcıları, üniversite genel sekreterleri Kanunda düzenlenen özel soruşturma usulüne tabidir.

Düzenlemede vakıf üniversitesi rektör ve rektör yardımcıları yer almamakta iken 6764 sayılı Kanununun 26. maddesiyle 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasının 2. bendinin (b) alt bendine vakıf üniversitesi rektör ve rektör yardımcıları eklenmiştir³².

c. Yükseköğretim Kurumlarının Kadrolu ve Sözleşmeli Öğretim Elemanları

Öğretim elemanları, 2547 sayılı Kanununun 3. maddesine göre, yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar ile öğretim yardımcılarıdır. Burada, öğretim elemanının kadrolu yahut sözleşmeli olması arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır.

Vakıf üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanlarının Kanun kapsamında olup olmadığı hususu değerlendirildiğinde; 2547 sayılı Kanun'un Ek 5. ve 8. maddelerinde vakıf yükseköğretim kurumlarıyla ilgili düzenlemeler yer almakta olup, söz konusu düzenlemelerde vakıf yükseköğretim personelinin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde öngörülen soruşturma usulüne tabi olacağına ilişkin açık bir hükme yer verilmemiştir. Dolayısıyla vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanları özel soruşturma usulüne tabi değildir³³. Danıştay tarafından da vakıf yükseköğretim personelinin 2547 sayılı Kanunda yer alan soruşturma usulüne tabi olmadığı kabul edilmektedir³⁴.

Anayasa Mahkemesi'nin 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53. maddesinin (c) fıkrasının Anayasanın 2., 10., 11. ve 140. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesince verilen 10.10.2013 tarih ve E:2013/58, K:2013/114 sayılı kararında da³⁵;

³² Vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin ceza hukuku bakımından kamu görevlisi sayılıp sayılmayacağına ilişkin bkz. ZAFER, Hamide, "Ceza Hukuku Uygulamasında Kamu Görevlisi", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:IX, Sayı:2, İstanbul, 2012, s.213-226.

³³ MESÇİ, Hatice, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yükseköğretim Kurumları ve Üst Kuruluşlarında Çalışan Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Öncesi Soruşturmaları, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, 2011, s.154.

³⁴ Danıştay 1. Dairesi'nin 09.06.2016 tarih ve E:2016/1025, K:2016/959 sayılı kararı (Yayımlanmamıştır.).

³⁵ 09.05.2014 tarih ve 28995 sayılı Resmi Gazete.

“vakıf üniversitelerinde çalışanlar ile Devlet üniversitelerinde görev yapanlar statüleri ve özlük hakları bakımından farklı kurallara bağlıdır ve dolayısıyla aynı hukuksal durumda değildirler. Bu nedenle, vakıf üniversitelerinde çalışanlar ile Devlet üniversitelerinde görev yapanların farklı soruşturma usulüne tabi tutulmalarında eşitlik ilkesine aykırılık bulunmamaktadır.” denilerek itiraz konusu kuralın Anayasanın 2. ve 10. maddelerine aykırı olmadığı belirtilmiştir.

d. Yükseköğretim Üst Kuruluşları İle Yükseköğretim Kurumlarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa Tabi Memurları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesine göre kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür. Yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarının 657 sayılı Kanuna tabi memur, sözleşmeli personel ve geçici personel hakkında bu kanun hükümleri kapsamında özel soruşturma usulü uygulanması gerekmektedir³⁶. İşçiler ise özel soruşturma usulüne tabi değildir. Bunlar hakkında genel hükümlere göre soruşturma yapılması gerekmektedir³⁷.

2. Kanun Kapsamına Girmeyen Kişiler Hakkında Yapılacak İşlemler

Bazen, 2547 sayılı Kanun kapsamında özel soruşturma usulüne tabi olmayan kişiler hakkında bu kanuna göre soruşturmalar yürütüldüğü görülmektedir. Böyle bir durumun hukuken tasvip edilebilmesi mümkün değildir. Bu duruma mahal vermemek için, ilk soruşturma açmaya yetkili kurul veya makamlarca, şüphelinin kanun kapsamında soruşturulması mümkün bulunan kişilerden olup olmadığının dikkatlice incelenmesi gerekmektedir.

Eğer hakkında soruşturma yapılacak kişi, bu Kanun kapsamındaki kamu görevlilerinden değilse, ilk soruşturmayı yapma yetkisi olan kurul yahut makamca bu durumu belirten bir karar alınarak, dosyanın gereği yapılmak üzere o kişi hakkında soruşturma yapma yetkisine sahip makama gönderilmesi gerekmektedir. Suç, birden fazla kişi tarafından işlenmiş ve suçu işleyen kişilerden bir kısmı kanun kapsamına girmiyorsa, bu durumda sadece o kişiler hakkında yukarıda belirtilen karar alınarak, dosyanın gereği yapılmak üzere o kişiler hakkında soruşturma yapma yetkisine sahip makama gönderilmesi gerekir. Diğerleri hakkında ise soruşturmaya devam edilir³⁸.

---

³⁶ YILMAZ, Dilşat, “Yükseköğretim Personeli Ceza Soruşturması, Yasal Eksiklikler ve Çözüm Önerileri”, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:XVII, Sayı:1-2, Erzincan, 2013, s.109-111.

³⁷ Danıştay 1. Dairesi'nin 04.04.2017 tarih ve E:2017/565, K:2017/571 sayılı kararı, (Yayımlanmamıştır.) Danıştay 1. Dairesi'nin 14.03.2017 tarih ve E:2016/2389, K:2017/399 sayılı kararı, (Yayımlanmamıştır.)

³⁸ MESCI/AYDIN, s. 59-60.

Çalışmanın ilerleyen kısımlarında ayrıntılı olarak anlatılacağı üzere ilk soruşturma, yetkili kurul yahut makamca doğrudan yapılabileceği gibi; soruşturmacı atanarak da yapılabilmektedir. Şüphelinin 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde belirtilen kamu görevlileri arasında bulunmamasına rağmen, ilk soruşturmayı başlatacak kurul yahut makamca bu durum dikkate alınmaksızın soruşturmacı atanmış ise; soruşturmacı tarafından düzenlenecek fezlekedede, şüphelinin kanun kapsamında sayılan kişilerden olmadığı ifade edilmekle yetinilmeli, şüpheli hakkında lüzum-u muhakeme yahut men-i muhakeme yapılması yönünde herhangi bir kanaat bildirilmemelidir.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek olan kurul, şüphelinin 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinde belirtilen kamu görevlilerinden olmadığı kanaatine ulaşmış ise, görevsizlik kararı vererek, dosyayı gereği yapılmak üzere ilgili kişi hakkında soruşturma yapmaya yetkili makama göndermelidir. Hakkında soruşturma yapılan kişilerden bir kısmı 2547 sayılı Kanuna tabi iken, bir kısmı Kanun kapsamı dışında ise, sadece o şüpheliler hakkında görevsizlik kararı verilerek, dosyanın gereği yapılmak üzere yetkili makama gönderilmeli, diğer kişiler hakkında ise işlem yapılmaya devam edilmelidir³⁹.

3. Danıştay Kararlarında Kanun Kapsamına Girmeyen Kişiler

Danıştay'a göre, vakıf üniversitelerinde görev yapanlar hakkında 2547 Sayılı Kanunun 53. maddesindeki özel soruşturma usulünün uygulanma imkânı bulunmamaktadır⁴⁰. Vakıf Üniversitesinde görev yapan kişiler hakkında genel hükümlere göre, doğrudan Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma açılması gerekmektedir⁴¹.

Yine, üniversite öğrencilerinin⁴², üniversitede geçici işçi olarak çalışan kişilerin⁴³, Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği'nin 19. maddesine göre Tıp fakültesinde kadrosuz ve aylıksız olarak uzmanlık eğitimi alan fahri araştırma görevlilerinin⁴⁴, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesi

---

³⁹ MESCI/AYDIN, s. 59-60.

⁴⁰ Vakıf üniversitelerinde görev yapanlardan sadece rektör ve rektör yardımcıları 2547 sayılı Kanun 53. maddesi kapsamında özel soruşturma usulüne tabidir. (Düzenlemede vakıf üniversitesi rektör ve rektör yardımcıları yer almamakta iken 6764 sayılı Kanunun 26. maddesiyle 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasının 2. bendinin (b) alt bendine vakıf üniversitesi rektör ve rektör yardımcıları eklenmiştir.)

⁴¹ Danıştay 2. Dairesi'nin 10.10.2002 tarih ve E:2001/1035, K:2002/3424 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı, MESCI, s.154.

⁴² YILMAZ, s.106-107. Danıştay 1. Dairesi'nin 19.04.2006 tarih ve E:2006/238, K:2006/434 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

⁴³ Danıştay 1. Dairesi'nin 28.04.2008 tarih ve E:2009/647, K:2009/696 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

⁴⁴ Danıştay 1. Dairesi'nin 21.09.2011 tarih ve E:2011/842, K:2011/1322 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:129, Ankara, 2012 s.47-49.

kapsamında ceza soruşturmasına tabi olmadıkları Danıştay kararlarına konu olmuştur.

B. FİİL BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI

Bir önceki bölümde 2547 sayılı Kanunun kimler hakkında uygulanacağı belirtilmiştir. Bu bölümde ise 2547 sayılı Kanunun 53. maddesindeki kamu görevlilerinin hangi fiilleri hakkında özel soruşturma usulü uygulanacağı açıklanacaktır.

Bu kanun kapsamındaki soruşturmalarda, ilk soruşturmayı açmaya yetkili makam yahut kurullar, soruşturmacı ve son soruşturma açılıp açılmamasına karar verecek kurullar, soruşturma konusu olayın kişi bakımından kanunun uygulama alanına girdiğini belirledikten sonra, ikinci olarak, suç olduğu iddia edilen fiilin bu kanunun kapsamına girip girmediğini araştırması ve irdelemesi gerekmektedir.

1. Kanun Kapsamındaki Suçlar

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasında hangi suçlar hakkında bu kanuna göre ceza soruşturması uygulanacağı belirtilmiştir. Düzenlemeye göre, kanun kapsamındaki kamu görevlilerinin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında bu kanun hükümleri uygulanacaktır. Kanun görev dolayısıyla işlenen suç ile görev sırasında işlenen suçun ne olduğu konusunda bir belirlemeye gitmemiştir. Dolayısıyla görev dolayısıyla işlenen suç ve görev sırasında işlenen suç kavramlarının sınırlarını doktrin, içtihat ve uygulama çizecektir. Uygulama ve Danıştay somut olaydaki her türlü durumu inceleyerek işlendiği iddia edilen suçun görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlenen bir suç olup olmadığının değerlendirmesini yapacaktır.

4483 sayılı Kanuna göre, özel soruşturma usulü uygulanacak suçlar, sadece görev sebebiyle işlenmiş suçlardır⁴⁵. 2547 sayılı Kanundaki görev dolayısıyla işlenen suç kavramı ile 4483 sayılı Kanundaki görev sebebiyle işlenen suç kavramı aynı anlama gelmektedir. Ancak, 2547 sayılı Kanunda buna ek olarak görev sırasında işlenen suçları da özel soruşturma usulüne tabi tutmuştur.

---

⁴⁵ Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatta hem görev sebebiyle hem de görev sırasında işlenen suçlar Kanunun kapsamında iken 4483 sayılı Kanunla görev sırasında işlenen suçlar Kanun kapsamı dışına çıkarılarak görev suçu kavramı daraltılmıştır. **ÇAĞLAYAN, Ramazan**, "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına İlişkin 4483 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme", **Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:7, Sayı:1-2, Erzincan, 2003, s.116-117, **GÜNDAY, Metin**, **İdare Hukuku**, 10. Baskı, Ankara, 2011, s.623.

Görev sebebiyle işlenen suçlar, memuriyet görevi gereği yapılması gereken işlerin yapılması veya yetkilerinin kullanılması sebebiyle işlenen suçlar olarak kabul edilmektedir⁴⁶. Suçun memuriyet görevinden doğmuş sayılabilmesi için, fiil ile görev arasında illiyet bağı bulunması gerekir⁴⁷. Bu suçlar, ancak memurlar tarafından işlenebilir⁴⁸.

Görev sırasında işlenen suçlar ise memuriyet görevi ile ilgili olmaksızın görevin ifası sırasında işlenen suçlardır⁴⁹. Bu suçlar herkes tarafından işlenebilir⁵⁰.

2547 sayılı Kanunun fiil bakımından uygulama alanı çok geniş olup, bu konuda söz konusu Kanunda en azından 4483 sayılı Kanun seviyesinde değişikliğe gidilmesi gerekmektedir⁵¹.

2.Kanun Kapsamında Bulunmayan Suçlar

a. Görev Dolayısıyla Yahut Görev Sırasında İşlenmeyen Suçlar

Öncelikle görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlenmeyen suçlar, kanunun kapsamı dışında bulunmaktadır. Bir suçun görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlenip işlenmediği ise yukarıda da belirtildiği üzere, somut olayın her türlü özelliği incelenerek belirlenecektir.

Danıştay kararlarına göre, şu fiiller görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlenen fiiller olmadığı için genel hükümlere göre soruşturulması gerekmektedir: Üniversitede okutman olarak görev yapan şüphelinin, yargı merciine sunmuş olduğu dilekçede enstitü müdürüne hakaret etmesi⁵², bir öğretim üyesinin kendi özel muayenehanesinde, hastaya, gerekli tetkik ve tedaviyi uygulamayarak ölümüne neden olması⁵³, bir öğretim üyesinin Mahkemeye sunmuş oldukları hukuki mütalaanın 1136 sayılı Kanununun 35 ve 63. maddelerine aykırılık teşkil etmesi⁵⁴, bir öğretim üyesi ile araştırma

---

⁴⁶ ÇAĞLAYAN, s.117, **GİRİTLİ, İsmet, BİLGİN, Pertev, AKGÜNER, Tayfun, İdare Hukuku**, 2. Baskı, İstanbul, 2006, s.642-643.

⁴⁷ **AKYILMAZ, Bahtiyar, SEZGİNER, Murat, KAYA, Cemil, Türk İdare Hukuku**, 2. Baskı, Ankara, 2011, s.617, SELÇUK, s.106.

⁴⁸ KEYMAN, s.188, **LİVANELİOĞLU, Ömer Asım, "Ceza Usul Hukukumuzda Memur Yargılamaları"**, **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:52, Sayı:1, Ankara, 1995.

⁴⁹ ÇAĞLAYAN, s.116-117.

⁵⁰ KEYMAN, s.188.

⁵¹ ŞAN, s.269, ÇAĞLAYAN, s.117.

⁵² Danıştay 1. Dairesinin 19.10.2005 tarih ve E:2005/769, K:2005/1235 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:111, Ankara, 2006, s. 33.

⁵³ Danıştay 1. Dairesinin 24.01.2006 tarih ve E:2005/1255, K:2006/95 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

⁵⁴ Danıştay 1. Dairesinin 12.03.2006 tarih ve E:2006/207, K:2006/357 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

görevlisinin yerel bir radyoda şikayetçi Meslek Birliğinin izni ve bilgisi dışında, Birliğin hak sahibi olduğu yabancı müzik eserini yayınlamak suretiyle 5846 sayılı Kanuna aykırı davranması⁵⁵, Üniversite Spor Birliği Kulübü Yönetim Kurulu üyesi olan şüphelilerin görevlerini yerine getirmeyerek kamu zararına neden olmaları⁵⁶, Üniversite Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri olan şüphelilerin üniversite personelinin maaş ödemeleri ile ilgili olarak Banka ile Rektörlük arasında imzalanan protokol karşılığı alınan ve Üniversite bütçesine gelir kaydedilmesi gerektiği öne sürülen promosyon bedelinin, Üniversite Vakfına bağış olarak kabul etmek suretiyle Kanuna aykırı davranmaları⁵⁷.

b. 2547 sayılı Kanunun 53. Maddesinin (c) Fıkrasının 6. ve 7. Bendinde Belirtilen Suçlar

Görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlense dahi bazı suçlarda 2547 sayılı Kanunun 53. maddesindeki özel soruşturma usulünün uygulanması mümkün değildir. Özel soruşturma usulünün uygulanmaması için açık bir kanuni düzenleme gerekmektedir. İşte bu açık kanuni düzenlemelerden biri de 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 6. ve 7. bentleridir⁵⁸.

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 6. bendinde; “Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve rektörlerin 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun kapsamına giren suçlarından dolayı yapılacak ceza soruşturmasında yukarıda belirtilen ceza kovuşturması usulü tatbik edilir. Bunlar dışında kalan tüm görevliler için 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun hükümleri uygulanır. 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun kapsamına giren suçlarından dolayı kanuni kovuşturma için gereken izin, Yükseköğretim Kurulu üyeleri ile Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri ve bu kuruluşların memurları (Üniversitelerarası Kurul memurları dâhil) hakkında Yükseköğretim Kurulu Başkanından, üniversite yöneticileri ve öğretim elemanları ile memurlar hakkında üniversite rektörlerinden alınır.” hükmü yer almaktadır. Bu hükümlerle, 1609 sayılı Kanunda belirtilen suçlarda, Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve rektörler dışında 1609 sayılı Kanun’un ilgili hükümlerinin uygulanacağı kuralına yer verilmiştir. Ancak, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele

---

⁵⁵ Danıştay 1. Dairesinin 28.12.2006 tarih ve E:2006/1183, K:2006/1322 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

⁵⁶ Danıştay 1. Dairesinin 07.12.2010 tarih ve E:2010/1638, K:2010/1901 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:126, Ankara, 2011, s. 10-11.

⁵⁷ Danıştay 1. Dairesinin 06.12.2011 tarih ve E:2011/1781, K:2011/1940 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:130, Ankara, 2012, s.77-78.

⁵⁸ MESCI/AYDIN, s. 21.

Kanunu'nun 23. maddesi ile 15.5.1930 tarih ve 1609 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. 3628 sayılı Kanunda ise, 1609 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır şeklinde bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun uygulanması gereken hallerde, 2547 sayılı Kanunda getirilen özel soruşturma usulünün uygulanma imkânı bulunmamaktadır⁵⁹.

Yine 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasının, 7. bendinden belirtilen suçlarda, özel soruşturma usulünün uygulanması mümkün değildir. Bu hallerde soruşturmayı Cumhuriyet Savcısı genel hükümlere göre doğrudan yapacaktır. Düzenlemeye göre, ideolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükûn, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme, bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde özel soruşturma usulünün uygulanabilmesi mümkün değildir⁶⁰.

c. Diğer Kanunlarda Belirtilen İstisnalar

Başka kanunlarda hüküm bulunan hallerde artık 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Bu durumda, ilgili kanun hükümlerine göre hareket etmek gerekmektedir.

2547 sayılı Kanunun 53. maddesindeki özel soruşturma usulünün uygulanmayacağı durumlardan biri 5271 sayılı Kanunun 161. maddesinde belirtilmiştir. 5271 sayılı Kanunun 161. maddesinin 5. fıkrasında; Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılacağı hükme bağlanmıştır. Düzenlemeye göre adli göreve ilişkin olarak, ilgili kişilerin görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görüldüğü takdirde, ceza

---

⁵⁹ Danıştay 1. Dairesinin 04.05.2005 tarih ve E: 2005/187, K: 2005/624 sayılı kararı, Yayınlanmamıştır. Diğer bir görüşe göre YÖK başkanı ve rektörler için 3628 sayılı Kanun'un uygulamasında 2547 sayılı Kanundaki özel soruşturma usulü uygulanmalıdır. Bkz. YILMAZ, s.115-119.

⁶⁰ İSTANBULLU, Burhanettin, Devlet Üniversitelerindeki Kamu Görevlilerinin Görevleri Nedeniyle İşledikleri Suçlardan Dolayı Soruşturulması, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Niğde, 2009, s.28.

soruşturması, doğrudan Cumhuriyet Savcılığınca yapılacaktır. Burada artık, açık bir kanuni düzenleme bulunduğundan, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesindeki usulün uygulanma kabiliyeti yoktur⁶¹.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 357. maddesi kapsamındaki suçlarla ilgili yapılacak soruşturmalarda da doğrudan Cumhuriyet Savcılığınca soruşturma yapılması gerekmektedir. Söz konusu hükme göre; "İcra dairesince kanuna göre yapılan tebliğ ve emirleri derhal yapmaya ve neticesini geciktirmeksizin icra dairesine bildirmeye alakadarlar mecburdur. Makbul sebep haricinde tebliğ ve emirleri yapmayanlar hakkında ait olduğu dairece tahkikatı evveliyeye hacet kalmaksızın Cumhuriyet Savcılığınca doğrudan doğruya takibat yapılır." hükmü yer almaktadır. Bu durumda da genel hükümlere göre Cumhuriyet Savcılığınca doğrudan soruşturma yapılması gerekmektedir⁶².

3. Kanun Kapsamına Girmeyen Fiiller Hakkında Yapılacak İşlemler

Bu durumda, ilk soruşturma açmaya yetkili kurul yahut makamların, soruşturmacının ve son soruşturma açılıp açılmamasına karar verecek kurulların yapması gereken işlemler, kanun kapsamına girmeyen kişiler hakkında yapılacak işlemlerle aynıdır. Burada çalışmanın o kısmına atıf yapmakla yetiniyoruz. Ancak, şu hususu belirtmekte fayda bulmaktayız. Eğer ilk soruşturmayı açma yetkisine sahip kurul yahut makamın, suçun görev dolayısıyla yahut görev sırasında işlenip işlenmediği hususunda tereddüdü bulunuyorsa veya suçun görev dolayısıyla veya görev sırasında işlendiği ancak bir soruşturma sonucunda ortaya konulabilecekse, bu durumda doğrudan veya soruşturmacı atanarak soruşturma yapılarak, suçun görev dolayısıyla veya görev sırasında işlenip işlenmediğinin ortaya konulması gerekmektedir.

---

⁶¹ KARAVİZOĞLU, s.50-51, KORAN, s.41. Danıştay 1. Dairesinin 10.11.2005 tarih ve E:2005/964, K2005/1322 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı, Danıştay 2. Dairesi'nin 12.05.2004 tarih ve E:2004/334, K:2004/431 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:5, Ankara, 2004, s.44-45, Danıştay 2. Dairesinin 27.02.2003 tarih ve E:2003/41, K:2003/324 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:3, Ankara, 2004, s.31, Danıştay 1. Dairesinin 24.02.2005 tarih ve E:2004/687, K:2005/221 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:109, Ankara, 2005, s.43-44.

⁶² KARAVİZOĞLU, s. 53, KORAN, s. 41. Danıştay 1. Dairesi'nin 14.12.2005 tarih ve E:2005/1194, K:1005/1499 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı, Danıştay 2. Dairesinin 13.01.2000 tarih ve E:1998/1154, K:2000/347 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:104, Ankara, 2001, s.41, Danıştay 1. Dairesi'nin 24.03.2016 tarih ve E:2016/335, K:2016/789 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:143, Ankara, 2016, s.97-98.

C. 2547 Sayılı Kanunun 53. Maddesinin Diğer Kanun Hükümleriyle İlişkisi

2547 sayılı Kanunun 53. maddesi, özel soruşturma usulünü düzenlerken ayrıntılı hükümler getirmemiştir. Bu noktada kanun koyucu, 53. maddenin (c) fıkrasının 8. bendinde Kanunda yer almayan hususlarda 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı kuralına yer vermiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 17. maddesi ile 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat yürürlükten kaldırılmıştır. 4483 sayılı Kanunun 16. maddesinde; "Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmü getirilmiş olduğundan, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde hüküm bulunmayan hallerde 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır⁶³.

Öte yandan, 4483 sayılı Kanunun Ön İnceleme Yapanların Yetkisi ve Rapor başlıklı 6. maddesi uyarınca, ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, 4483 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilecekleri kuralına yer verilmiştir. 4483 sayılı Kanuna bakıldığında, Ceza Muhakemesi Kanununa genel bir atf yapılmadığı, yapılan atfın sadece ön inceleme ile görevlendirilen kişilerle ilgili olduğu görülmektedir. Bu durumda, 2547 sayılı Kanuna göre yapılacak soruşturmalarda, hem 2547 sayılı Kanunda hem de 4483 sayılı Kanunda bir konuda hüküm bulunmuyorsa, o konuda 5271 sayılı Kanunun uygulanması mümkün müdür? Bu soruya olumlu cevap vermek gerekmektedir. 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde ve 4483 sayılı Kanunda ceza soruşturmasıyla ilgili birçok husus düzenlenmediğinden, 5271 sayılı Kanunun uygulanması bir zorunluluktur. Yine, 5271 sayılı Kanun ceza muhakemesine ilişkin genel nitelikte bir kanundur⁶⁴.

Sonuç olarak, 2547 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 4483 sayılı Kanunun ilgili düzenlemeleri uygulanacak, her iki kanunda da hüküm bulunmayan hallerde 5271 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır.

---

⁶³ ASLAN, s.67, YILMAZ, s.105.

⁶⁴ İSTANBULLU, s.42, MESCİ, s. 160.

III.2547 SAYILI KANUN'UN 53. MADDESİNDEKİ CEZA SORUŞTURMASI YÖNTEMİ

A. İLK SORUŞTURMA AŞAMASI

1. İlk Soruşturmayı Yapacak Kurul veya Makamlar

Kanun koyucu, ilk soruşturmayı yapacak kurul veya makamları, hakkında soruşturma yapılacak kişinin konum ve statüsüne göre değişik şekillerde belirlemiştir. Bu kurul veya makamlar, soruşturmayı doğrudan kendileri yapabilecekleri gibi; görevlendirecekleri uygun sayıda soruşturmacıya da yaptırabilirler.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı için, ilk soruşturma kendisinin katılmadığı, Milli Eğitim Bakanının başkanlığındaki bir toplantıda, Yükseköğretim Kurulu üyelerinden teşkil edecek en az üç kişilik kurul tarafından yapılır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, Yükseköğretim Kurulu Başkanı için ilk soruşturmanın ancak Yükseköğretim Kurulu üyelerinden seçilecek üç kişilik kurul tarafından yapılabilmesidir. Bu kurul, ilk soruşturmayı soruşturmacı atayarak gerçekleştiremez⁶⁵.

2547 sayılı Kanununun 53. maddesindeki özel soruşturma usulüne tabi diğer kişiler içinse, ilk soruşturma, Yükseköğretim Kurulu Başkanınca veya diğer disiplin amirlerince doğrudan yapılabileceği gibi bu kişiler tarafından görevlendirecek uygun sayıdaki soruşturmacı tarafından da yapılır.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı, gerek gördüğünde 53. maddede belirtilen kendisi dışındaki tüm kişiler hakkında ilk soruşturmayı doğrudan kendisi yapabileceği gibi, görevlendireceği soruşturmacılara da yaptırabilecektir. Ancak uygulamada ilk soruşturma genel olarak disiplin amirleri veya görevlendirecekleri soruşturmacılar tarafından yapılmaktadır⁶⁶.

Disiplin amirleri de astı durumunda olan kamu görevlileri hakkında ilk soruşturmayı gerçekleştirebilecektir. Disiplin amirlerinin kim olduğu ise 2547 sayılı Kanununun 53. maddesinin (a) fıkrasında belirtilmiştir⁶⁷. Buna göre; Yükseköğretim Kurulu Başkanı üst kuruluşlar, rektörler ve bağımsız vakıf meslek yüksekokulu müdürlerinin ve 53/Ç maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan fiillerle ilgili olarak öğretim elemanlarının; rektör,

⁶⁵ MESCI, s.156.

⁶⁶ **ÜNLÜ, Ahmet Hamdi**, "Üniversite Personelinin Göreve İlişkin Suçlarının Kovuşturulması", **Danıştay Dergisi**, Yıl:14, Sayı:52-53, Ankara, 1984, s.25.

⁶⁷ İdari teşkilat içerisinde kamu personelleri arasında astlık üstlük ilişkisi vardır. Alt kademedeki memur üst kademedeki memura bağlıdır. Üst kademedekine amir, alt kademedekine ise memur denir. **BUCAKTEPE, Adil**, "Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkilerine İlişkin Bir Değerlendirme", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:XIX, Sayı:2 Ankara, 2015, s.208.

üniversitenin; bağımsız vakıf meslek yüksekokulu müdürü, bağımsız vakıf meslek yüksekokulunun; dekan, fakültenin; enstitü ve yüksekokul müdürleri, enstitü ve yüksekokulların; kadrosu bulunan uygulama araştırma merkezi ile bağımsız enstitü müdürleri, uygulama araştırma merkezi ile enstitünün; bu birimlerin genel sekreter veya sekreterleri de bağlı birim personelinin disiplin amirleridir.

Anılan hükümde, disiplin amirleri sıralı bir şekilde düzenlenmiştir. Düzenlemede, yükseköğretim kurulu başkanı, rektör, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürü, genel sekreter ve sekreter disiplin amirleri olarak sayılmıştır.

Şüphelinin, isnad edilen fiili işlediği tarihteki statüsüyle, soruşturmanın başladığı tarihteki statüsü farklı ise, son soruşturmayı açacak kurul yahut makamın şüphelinin fiili işlediği tarihteki statüsüne göre belirlenmesi gerekmektedir.

Değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemleri halinde, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 5. bendi gereğince, ilk soruşturmayı yapacak makamın üst derecedeki kamu görevlisine göre belirlenmelidir⁶⁸.

2. Suçun Öğrenilmesi

Suçun öğrenilmesi değişik şekillerde olabilir. Suçun öğrenilmesi, şikâyet dilekçesiyle, ihbarla, basın yoluyla, suça şahit olunması gibi değişik şekillerde olması mümkündür⁶⁹.

Suçun öğrenilmesiyle birlikte, ilk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamların derhal olaya el atması, olayın gerçek mahiyetini araştırması, kanundaki prosedürün işletilmesi için gereken işlemleri bir an önce yapması gerekmektedir. Eğer böyle yapmayıp, hareketsiz kalınması durumunda disiplin amirinin cezai ve idari sorumluluğu ortaya çıkacaktır.

3. Suçun Öğrenilmesi Üzerine İlk Soruşturmayı Yapma Yetkisine Sahip Kurul veya Makamların Öncelikle Yapması Gereken İşlemler

İlk soruşturmayı yapma yetkisine sahip kurul veya makamlar öncelikle konunun kişi bakımından yahut fiil bakımından 2547 sayılı Kanunun 53. maddesine girip girmediğini araştırması gerekmektedir. Bu konuda yapılması gereken hususlar daha önce açıklanmıştır.

---

⁶⁸ MESCI, s.177.

⁶⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz., CENTEL, Nur, ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Bası, İstanbul, 2008, s.79-89 KİTAPÇIOĞLU, Tülay, **Ceza Muhakemesi Kanununda Soruşturmanın Sonuçlandırılması**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2014, s.64-74, TOROSLU, Nevzat, FEYZİOĞLU, Metin, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Baskı, Ankara, 2008 s.259-262.

Danıştay bir kararında “... Soruşturma emri verilmeden evvel yetkili makamın iddia konularını incelemesi ya da görevlendireceği yetkili bir kişiye incelettirmesi, bu incelemeler sonucu sanıklar ile iddia konusu suçlarının belirlenmesinden sonra TCK’ya göre soruşturma açılıp açılmayacağı konusunu değerlendirmesi ...” gerektiğini belirtmiştir⁷⁰.

Yukarıda suçun öğrenilmesi yolları arasında ihbar ve şikâyet sayılmıştı. İşte bu hususta ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için bir takım özelliklere sahip olması gerekmektedir. 4483 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekmektedir. Eğer ihbar ve şikâyetler bu özelliklere sahip değilse, yine aynı maddedeki düzenleme uyarınca Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum ihbar veya şikâyetle bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz⁷¹.

İlk soruşturma yapma yetkisine sahip kurul veya makamlar, 4483 sayılı Kanunda ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için aranılan şartları taşımayan şikâyet ve ihbarlar hakkında işleme koymama kararı verebilirler mi? 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 1. bendine baktığımızda, bu kurul veya makamların ilk soruşturmayı yapmak zorunda oldukları, bunun dışında başkaca herhangi bir yetkilerinin olmadığı gibi bir anlam çıkmaktadır. Ancak 53. maddenin 4483 sayılı Kanuna yapmış olduğu atfı dolayısıyla 4483 sayılı Kanunun 4. maddesinin bu konuda uygulanması gerekmektedir⁷².

Bununla birlikte, 09/12/2016 tarih ve 29913 sayılı Resmi Gazete’de 6764 Sayılı Kanunun 26. maddesiyle kanunkoyucu bu konudaki tereddüdü gidererek ilk soruşturma yapma yetkisine sahip kurul veya makamların gerektiğinde soruşturma açmadan önce “inceleme” yapabileceklerini açık bir şekilde düzenlemiştir. Ancak inceleme yapıp yapmamak yetkili kurul veya makamın takdirindedir. Yetkili kurul veya makam ilgili personel hakkında doğrudan soruşturma açabileceği gibi konunun ciddiyetini araştırmak üzere inceleme yapılmasına da karar verebilir.

---

⁷⁰ Danıştay 2. Dairesinin 13.05.2004 tarih ve E:2004/332, K:2004/442 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

⁷¹ KARAVAIZOĞLU, s. 54-55.

⁷² İSTANBULLU, s. 31-32.

Kanun gerekçesinde bu husus; “2547 sayılı Kanun’un 53. Maddesinin (c) fıkrasında yapılan değişiklikle yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumu yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Kanuna tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada suç işlediklerinin iddia edilmesi halinde, buna ilişkin ihbar ve şikâyet başvurusunun somut ve inandırıcı bilgi veya belge olmaksızın yapılması halinde veya suçun işlenmediğinin kısa bir inceleme ile açıkça görülebildiği diğer hallerde bir inceleme yapılmasının ardından ceza soruşturması başlatılmamasına karar verilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır⁷³.” şeklinde açıklanmıştır.

İnceleme yapılmasına karar verilmesi halinde, yapılan inceleme sonucunda ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olması, kişi veya olay belirtilmemesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanmaması, fiilin gerçekleşmediğinin açıkça anlaşılması hallerinde soruşturma açılmamasına karar verilir. Yetkili kurul yahut makamlar 6764 sayılı Kanunun yürürlüğünden önce bu gibi durumlarda işleme koymama kararı vermektedir. İddiaların ciddi delillere dayandığı, fiilin işlendiğine yönelik yeterli şüphe olduğu hallerde soruşturma açılmasına karar verilir⁷⁴.

Yetkili kurul yahut makamların 6764 sayılı Kanun’un yürürlüğünden önce vermiş oldukları işleme koymama kararları ile bahsi geçen Kanun’un yürürlüğünden sonra verilecek soruşturma açılmaması kararları Danıştay’ın son içtihatlarına göre birer idari işlem niteliğinde olduğundan, idare mahkemelerinde iptal davasına konu olabilirler⁷⁵. Danıştay’ın eski tarihli içtihatlarında bu gibi işlemler, iptal davasına konu edilebilecek idari işlem mahiyetinde görülmemektedir⁷⁶.

Bu gibi işlemler Danıştay tarafından men-i muhakeme yahut lüzum- u muhakeme kararı niteliğinde görülmediğinden Danıştay 1. Dairesi tarafından incelenmemektedir. Ancak bu kararların da denetiminin Danıştay’ın idari dairesi tarafından yapılması, özel soruşturma usulünün genel işleyiş mantığına daha uygun olacaktır.

---

⁷³ Kanun Gerekçesi, www.tbmm.gov.tr

⁷⁴ KORAN, 59-60.

⁷⁵ Danıştay 8. Dairesi’nin 09.12.2005 tarih ve E:2005/1425, K:2005/5059 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı, Danıştay 1. Dairesinin 05.10.2010 tarih ve E:2010/1355, K:2010/1406, **Danıştay Dergisi**, Sayı:126, s.7-8, Danıştay 1. Dairesi 21.02.2006 tarihli ve E:2006/7, K:2006/217 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

⁷⁶ Danıştay 5. Dairesi’nin 10.01.1991 tarih ve E:1990/4543, K:1991/13 sayılı kararı, Danıştay 8. Dairesi’nin 11.02.1998 tarih ve E:1997/5382, K:1998/333 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

4. İlk Soruşturmanın, Soruşturmacı Atanarak Gerçekleştirilmesi Durumu

İlk soruşturma, yukarıda belirttiğimiz üzere soruşturmacı atanarak da gerçekleştirilebilir. Uygulamada iş çokluğu, soruşturmanın özel uzmanlık gerektirmesi gibi sebeplerle, soruşturma çoğu zaman soruşturmacı atanarak gerçekleştirilmektedir⁷⁷.

Soruşturmacının görevlendirilmesi uygulamada görevlendirme emriyle yapılmaktadır. Görevlendirme emrinde, soruşturulacak konu ve kişilerin belirtilmesi gerekmektedir. Danıştay'a göre de 2547 sayılı Kanunun 53/c maddesine göre yapılacak ceza soruşturmasına ilişkin soruşturma emirlerinde sanık isimlerinin ve suçlarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir⁷⁸. Fiilin kim tarafından işlendiğinin belli olmaması halinde de soruşturma emri verilebilir. Ancak, soruşturma esnasında fiilin kim tarafından işlendiğinin tespiti halinde, bu kişi hakkında soruşturma emri istenmelidir⁷⁹. Yine verilecek olan görevlendirme emrinin açık bir şekilde ceza soruşturmasına ilişkin olduğu belirtilmelidir⁸⁰.

Görevlendirilecek olan soruşturmacının birtakım özelliklere sahip olması gerekmektedir. Soruşturmacı bu özelliklere sahip değilse yapacak olduğu soruşturmanın sağlıklı yürümesi ve maddi olayı tüm yönleriyle ele alabilmesi düşünülemez. Bu özelliklere sahip olmayan bir soruşturmacının düzenleyeceği fezlekeye dayalı olarak verilecek kararlar da sakat olarak ortaya çıkacaklardır. Soruşturmacı atama yetkisine sahip olan kurul yahut makamlar, soruşturmacının bu özelliklere sahip olmasını sağlamakla yükümlüdürler. Soruşturmacılarda aranılması gereken özellikleri genel olarak şu şekilde sıralayabiliriz:

Soruşturmacı, soruşturulan kişiden üst ya da en azından aynı düzeyde unvana sahip olması gerekmektedir⁸¹.

---

⁷⁷ ÜNLÜ, Ahmet Hamdi, "Memurların Yargılanmasına İlişkin Yasa Tasarısı Üzerine", **Ankara Barosu Dergisi**, Yıl:1983, Sayı:1, Ankara, 1983, s.22.

⁷⁸ Danıştay 2. Dairesinin 16.04.2002 tarih ve E:2001/1516, K:2002/1991 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı

⁷⁹ ATAY, Ender Ethem, "Müfettişlerin Hazırladıkları Disiplin Soruşturma Raporlarından Dolayı Sorumlu Tutulabilirliği Sorunu", **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı:7, Ankara, 2016, s.170.

⁸⁰ Danıştay 2. Dairesinin 13.02.2004 tarihli ve E:2004/50, K:2004/150 sayılı kararı, Danıştay Kararlar Dergisi, Sayı:4, Ankara, 2004, s.41.

⁸¹ AKYILMAZ/SEZGİNER/ KAYA, s.611, İSTANBULLU, s.37.

Soruşturmacı, tarafsız ve soruşturmayı objektif olarak yürütebilecek nitelikte olmalıdır⁸². Bu bakımdan öncelikle, soruşturmacının soruşturma konusu olayla ilgisi bulunmamalıdır⁸³. Eğer ilgisi bulunursa, hele hele soruşturma, kendisinin de şüpheli olabileceği bir olayla ilgili olarak yürütülüyorsa kendisinden objektif bir soruşturma yürütmesi beklenemez. Aynı şekilde, soruşturmacı ile hakkında soruşturma yapılacak kişi arasında husumet bulunmamalıdır. Soruşturmacı ile şüpheli arasında bulunan husumet, soruşturmanın sıhhatli ve objektif yürütülmesine mani olmaktadır. Yine, soruşturmacı ile hakkında soruşturma yapılacak kişi arasında akrabalık ilişkisi yahut soruşturmanın üçüncü kişiler nezdinde objektif olarak yapıldığını sarsacak yakınlık ilişkisi bulunmamalıdır⁸⁴. Diğer taraftan, soruşturmacı, soruşturmayı yapabilecek kapasitede ve nitelikte olmalıdır. Bu kapsamda, soruşturmacı, mevzuat hükümlerini iyi bilmeli, gerekli donanımına sahip olmalı, bu konuda tecrübeli kişilerden seçilmelidir⁸⁵.

Soruşturmanın birden fazla soruşturmacı atanarak da yürütülmesi imkânı bulunmaktadır. Bu durumda 4483 sayılı Kanunun 5. maddesinin 5. fıkrası uyarınca soruşturmacılardan bir tanesi başkan olarak belirlenmelidir⁸⁶.

5. İlk Soruşturma Süresi

Suçun yetkili merciler tarafından öğrenilmesiyle birlikte, bu mercilerin derhal olaya el koyması, olayın gerçek mahiyetini araştırması gerektiği belirtilmişti. Acaba bu mercilerin, olaya el koymalarıyla birlikte ilk soruşturmayı belli bir sürede bitirme yükümlülüğü bulunmakta mıdır? 2547 sayılı Kanuna bakıldığında bu konuda herhangi bir düzenleme bulunmadığı görülmektedir⁸⁷. 2547 sayılı Kanunda böyle bir düzenleme yok diye, ilk soruşturmayı yapma yetkisine sahip kurul veya makamların, soruşturmayı diledikleri sürede bitirebilecekleri düşüncesi hukuk devletinde kabul edilmesi mümkün olan bir düşünce değildir.

⁸² ÇİÇEK, Hayrettin, *Devlet Memurları Hakkında Disiplin Soruşturması: Türkiye Uygulaması*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Programı, 2011, s.73. Danıştay 2. Dairesinin 21.10.2003 tarihli ve E:2003/910, K:2003/2067 sayılı kararı, Danıştay Kararlar Dergisi, Sayı:4, s.33-34.

⁸³ MESCİ, s.87-88.

⁸⁴ ÇİÇEK, s.74.

⁸⁵ Yapılan bir araştırmada, daha önce herhangi bir inceleme/soruşturma görevi yapmamış öğretim üyelerinin, bu görev kendilerine tebliğ edildiğinde panik yaşadığı, bu durumun görevden kaçma davranışına yönelttiği ve strese sebep olduğu tespit edilmiştir. Bkz. **AKAN, Durdağı**, *"Akademisyenlerin İnceleme/Soruşturma Görev Zorluklarına İlişkin Görüşleri"*, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Yıl:2016, Cilt:13, Sayı:33, Hatay, 2016, s.212-226.

⁸⁶ AKYILMAZ/SEZGİNER/ KAYA, s.622.

⁸⁷ İSTANBULLU, s. 47.

4483 sayılı Kanunun 7. maddesine bakıldığında; yetkili merciin, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5. maddenin 1. fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dâhil en geç otuz gün içinde vereceği, bu sürenin, zorunlu hallerde on beş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabileceği, yetkili merciin, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorunda olduğunun hükme bağlandığını görmekteyiz. Bu düzenlemeyle, soruşturma izni verilmesi hususunda, bu izni verecek makamların belli bir süre içerisinde bu kararı vererek, ceza soruşturmasının hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesini, delillerin hızlı bir şekilde toplanmasını, soruşturmayı sonuçsuz bırakmak gibi bazı kötü niyetli uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. 2547 sayılı Kanunun 53. maddesindeki soruşturmalarda da, Kanunun yapmış olduğu atıf dolayısıyla 4483 sayılı Kanunun 7. maddesinin uygulanması gerekmektedir⁸⁸.

6. İlk Soruşturmayı Yapacak Kurul yahut Makamların veya Görevlendirdikleri Soruşturmacının Yapması Gereken İşlemler ve Sahip Olduğu Yetkiler

Bu konuda 2547 sayılı Kanun'da herhangi bir düzenleme bulunmadığından, yapılan atıf gereği 4483 sayılı Kanunun uygulanması gerekmektedir. 4483 sayılı Kanunun 6. maddesinde; ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz oldukları, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilecekleri⁸⁹; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dâhilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayacakları belirtilmektedir⁹⁰.

İlk soruşturmanın soruşturmacı atanarak gerçekleşmesi halinde, soruşturmacının bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerine sahip olmasından kasıt, soruşturmaya ilişkin yetkilerle sınırlıdır⁹¹.

4483 sayılı Kanun ile 5271 sayılı Kanunu dikkate alarak, ilk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamların veya görevlendirdikleri soruşturmacının yapması gereken işlemler ve sahip olduğu yetkileri şu şekilde sıralayabiliriz:

---

⁸⁸ MESCI, s.179.

⁸⁹ Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan yetkilerin ancak adli mercilerce kullanılabileceğinden, idari mercilere bu yetkilerin verilmesi eleştirilmekte, bu durumun 4483 sayılı Kanunun temel mantığına aykırı düştüğü ifade edilmektedir. **LİVANELİOĞLU, Ömer Asım**, "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun Eleştirisi", s.39.

⁹⁰ ÇAĞLAYAN, s.120-121.

⁹¹ KARAVAIZOĞLU, s.84.

Tanıkların ve şüphelinin ifadesini alır. Gerekliğinde bilirkişi incelemesi yaptırabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde keşif yapabilir. Otopsi yapılması gereken hallerde otopsi yaptırır. Toplanması gereken tüm delilleri toplar⁹². Şüphelinin aleyhine olduğu gibi lehine olan tüm delillerin toplanması gerekmektedir.

İlk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamlar veya görevlendirdikleri soruşturmacılar, 2547 sayılı Kanun'un 53/B maddesinde sayılan görevden uzaklaştırma yetkisine sahip kişilerden değilse, görevden uzaklaştırma yetkisi bulunmamaktadır. Bu durumda, görevden uzaklaştırma yetkisine sahip makama teklifte bulunulmalıdır⁹³.

İlk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamlar veya görevlendirdikleri soruşturmacılar tüm bu işlemleri yaptıktan sonra ilk soruşturmayı neticelendirmek zorundadırlar. Eğer bu işlemler yapılmamışsa, ilk soruşturma eksik neticelendirilmiş olacaktır. Bu da yetkili kurulun vereceği kararı sakatlayacaktır⁹⁴.

7. İlk Soruşturmanın Bitirilmesi

Uygulamada ilk soruşturma, fezleke düzenlenmesiyle neticelendirilmektedir. Fezleke, ilk soruşturmayı yapma yetkisine sahip mercilerin veya görevlendirdikleri soruşturmacıların, hakkında soruşturma yapılan kişilerin ilgili suçu işleyip işlemedikleri yönünde kanaat bildirilen bir belgedir⁹⁵.

Soruşturma sonunda fezleke düzenlenmesi zorunludur. Aksi takdirde, bu husus verilecek olan men-i muhakeme yahut lüzum-u muhakeme kararını sakatlayacaktır⁹⁶. Fezleke, görevlendirme emrinin tarih ve sayısı, şüphelinin adı ve soyadı, şüphelinin görevi, şüpheliye isnat edilen suç, suçun işlendiği tarih,

⁹² İlk soruşturmayı gerçekleştiren kişilerin, özellikle temel hak ve hürriyetlerle doğrudan ilişkin olması nedeniyle koruma tedbirlerinin uygulanmasında Cumhuriyet Savcısının yetkisine sahip olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Bkz. KARAVAIZOĞLU, s.87-88, KORAN, s.83-89.

⁹³ Danıştay 1. Dairesinin 17.04.2000 tarih ve E:2000/29, K:2000/59 sayılı kararında ön inceleme ile görevlendirilen kişilerin 657 sayılı Kanun'un 138. maddesinde sayılan kişilerden olmaması halinde görevden uzaklaştırma tedbiri uygulayamayacağı belirtilmiştir. **Danıştay Dergisi**, Sayı:104, s.33, **TARHAN, R. Bülent, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Soruşturulması Usulleri**, Ankara, 2011, s.63.

⁹⁴ Danıştay 1. Dairesi'nin 21.11.2006 tarihli ve E:2006/989, K:2006/1074 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı, Danıştay 1. Dairesi'nin 13.02.2008 tarihli ve E:2008/39, K:2008/193 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı, Danıştay 1. Dairesinin 10.03.2010 tarihli ve E:2010/199, K:2010/415 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı Danıştay 2. Dairesinin 19.09.2003 tarihli ve E:2003/745, K:2003/1816 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:3, s.32.

⁹⁵ EREN, s.73.

⁹⁶ Danıştay 1. Dairesi'nin 08.12.2005 tarihli ve E:2005/1113, K:2005/1461 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:3, s.32, Danıştay 1. Dairesinin 02.12.2010 tarih ve E:2010/1754, K:2010/1889 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:126, s.8-9.

delillerin bulunması zorunludur. Daha sonra, deliller tek tek değerlendirilerek, delillerin şüpheliyle ilgisi ortaya konulmalı ve son olarak da men-i muhakeme veya lüzum-u muhakeme yönünde teklif getirilmelidir⁹⁷.

B. Son Soruşturmanın Açılıp Açılmamasına Karar Verilmesi Safhası

1. Son Soruşturmanın Açılıp Açılmamasına Karar Verecek Kurullar

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek merciler şüphelinin konum ve statüsüne göre değişiklik arz etmektedir. Bu merciler 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 2. bendinde düzenlenmiştir. Hükme göre bu mercileri şu şekilde sıralayabiliriz:

Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanı ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyeleri hakkında, son soruşturmanın açılıp açılmamasına Danıştay'ın 2. Dairesi karar verecektir. Ancak bu görev 5183 sayılı Kanunun 12. maddesi uyarınca Danıştay 1. Dairesine verilmiştir⁹⁸.

Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumu rektörleri, rektör yardımcıları ile üst kuruluş genel sekreterleri hakkında, son soruşturmanın açılıp açılmamasına Yükseköğretim Kurulu üyelerinden teşkil edilecek üç kişilik kurul karar verecektir.

Üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları ve dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcısı ile üniversite genel sekreterleri hakkında, rektörün başkanlığında rektörce görevlendirilen rektör yardımcılarında oluşacak üç kişilik kurul karar verecektir⁹⁹.

Öğretim elemanları, fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterleri hakkında üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul karar verecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında, mahal itibarıyla yetkili il idare kurulu karar verecektir¹⁰⁰. İl İdare Kurulu'nun oluşumu 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda yer almaktadır. Anılan Kanunun 57.

---

⁹⁷ İSTANBULLU, s.47-48, SELÇUK, 117-118.

⁹⁸ 02.06.2004 tarih ve 5183 sayılı Danıştay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 09.06.2004 tarih ve 25487 sayılı Resmi Gazete.

⁹⁹ Danıştay 1. Dairesinin 30.12.2010 tarih ve E:2010/1967, K:2010/2127 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı, Danıştay 2. Dairesinin 12.05.2004 tarih ve E:2004/382, K:2004/436 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:5, s.45-46.

¹⁰⁰ Danıştay 2. Dairesinin 14.10.2003 tarih ve E:2003/915, K:2003/2010 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:3, s.39, Danıştay 2. Dairesinin 18.04.2003 tarih ve E:2003/297, K:2003/848 sayılı kararı, **Danıştay Kararlar Dergisi**, Sayı:3, s.35-36.

maddesine göre il idare kurulu, valinin başkanlığı altında hukuk işleri müdürü, defterdar, milli eğitim, bayındırlık, sağlık ve sosyal yardım, tarım ve veteriner müdürlerinden oluşmaktadır. Vali, idare kuruluna başkanlık etmek üzere vali yardımcısını görevlendirebilir¹⁰¹.

Uygulamada bazen yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarında 657 sayılı Kanuna göre çalışan kamu görevlileri hakkında 4483 sayılı Kanuna göre soruşturma usulünün takip edildiği görülmektedir. Oysa bu kişiler hakkında 2547 sayılı Kanuna göre ilk soruşturma yapılmalı ve son soruşturma açılıp açılmamasına yetkili il idare kurulunca karar verilmelidir¹⁰².

2. Kurullarla İlgili Ortak Hükümler

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 2. bendinin (f) alt bendinde Yükseköğretim Kurulu ile üniversite yönetim kurullarınca son soruşturmanın açılıp açılmamasıyla ilgili karar verecek kurullarda görevlendirilecek asıl ve yedek üyelerin bir yıl için seçilecekleri, süresi sona erenlerin tekrar seçilmelerinin mümkün olduğu düzenlemesine yer verilmiştir. Bu üyelerin seçimini Yükseköğretim Kurulu ile üniversite yönetim kurulları yapacaktır¹⁰³. Yapılacak olan seçimler Kanunun 61. maddesinde belirtilen oylama şekline göre gerçekleştirilecektir. Bu seçimlerde asıl üyeler ile birlikte yedek üyelerin de seçimi yapılacaktır.

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 5. bendinde, değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemeleri halinde soruşturma usulünün ve yetkili yargılama mercii görev itibarıyla üst dereceye göre tayin olunacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Düzenlemeye göre, örneğin bir dekan ile bir memurun birlikte suç işlemeleri halinde, son soruşturma açılıp açılmamasına karar verecek merci dekana göre belirlenecektir. Bu kuralın amacı, aynı olay içerisinde yer alan şüpheliler hakkında aynı kurul tarafından karar verilmesi suretiyle, farklı kararlar verilmesinin önüne geçmektir. Bu usule uyulmaksızın verilen men-i muhakeme veya lüzum-u muhakeme kararları Danıştay tarafından bozulmaktadır¹⁰⁴.

---

¹⁰¹ AKYILMAZ/SEZGİNER/KAYA, s. 278, GİRİTLİ/BİLGEN/AKGÜNER, s. 236, GÜNDAY, s.462, MUMCU, s. 158-159.

¹⁰² Danıştay 1. Dairesinin 06.07.2005 tarih ve E:2005/507, K:2005/906 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:111, s.39-40, Danıştay 1. Dairesi'nin 25.01.2008 tarih ve E:2007/1500, K:2008/129 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

¹⁰³ Uygulamada bu kurulların hiç oluşturulmadığı, ancak karar aşamasına gelen bir uyumsuzluk olduğunda oluşturulduğu ve karar verildikten sonra feshedildiği ifade edilmektedir. İSTANBULLU, s.57-58.

¹⁰⁴ Danıştay 1. Dairesi'nin 14.02.2006 tarih ve E:2006/42, K:2006/193 sayılı kararı, Danıştay 1.Dairesinin 25.02.2010 tarihli ve E:2010/268, K:2010/328 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

2547 sayılı Kanununun 53. maddesinin (c) fıkrasının 3. bendine göre son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurulların üye tamsayısı ile toplanması gerekmektedir. Yani, üyelerinin tamamının ilgili toplantıda hazır bulunması gerekmektedir.

Diğer taraftan, son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullara, ilk soruşturmayı yapmış olan üyeler ile haklarında karar verilecek üyelerin katılması mümkün değildir. Danıştay bir kararında, şüpheli hakkında soruşturmayı yürüten rektörün, aynı zamanda men-i muhakeme kararını veren son soruşturma kuruluna başkanlık etmesi nedeniyle men-i muhakeme kararını kaldırmıştır¹⁰⁵.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurulda, noksan üyelik var ise, noksan üyelikler yedek üyelerle tamamlanır. Diğer hususlarda 2547 sayılı Kanununun 61. maddesinin uygulanması gerekmektedir. 61. maddenin, sadece 1. ve 3. fıkraları son soruşturma açılıp açılmamasına karar verecek kurullarda uygulanabilir niteliktedir. Buna göre; bu kurullarda yer alan üyeler oylarını ancak kabul veya ret yönünde kullanabilir. Çekimser oy kullanamazlar¹⁰⁶. Bu kurullarda kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek yetkili kurul yahut makamlar, soruşturmaya konu olan fiilin işlendiği tarihte şüphelinin statüsüne göre belirlenecektir¹⁰⁷.

Dikkat edilmesi gereken bir husus da, şüphelinin fiili işlediği tarihte görev yaptığı yerin daha sonra başka bir üniversiteye bağlanmış olması halinde, son soruşturma açılıp açılmamasına karar verecek yetkili kurulun, şüphelinin görev yaptığı yerin yeni bağlanmış olduğu üniversiteye göre belirlenmesi gerektiğidir¹⁰⁸.

Son olarak, vekil olarak görev yapan bir kişi hakkında karar verecek kurul asile göre belirlenmelidir. 4483 sayılı Kanununun 14. maddesinde de vekillerin, asillerin tabi olduğu usule göre soruşturulacakları düzenlenmiştir¹⁰⁹.

---

¹⁰⁵ Danıştay 1. Dairesinin 17.01.2006 tarihli ve E:2006/2, K:2006/57 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı, Danıştay 1. Dairesinin 23.06.2010 tarihli ve E:2010/892, K:2010/1038 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:125, Ankara, 2010, s. 8-9.

¹⁰⁶ Danıştay 1. Dairesinin 09.02.2011 tarih ve E:2011/98, K:2011/252 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:126, s.18-19.

¹⁰⁷ KORAN, s.66. Danıştay 1. Dairesinin 06.07.2010 tarih ve E:2010/1016 K:2010/1160 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, s.19-20.

¹⁰⁸ Danıştay 1. Dairesinin 13.02.2008 tarih ve E:2008/39, K:2008/193, UYAP Mevzuat Programı.

¹⁰⁹ İSTANBULLU, s.38, KORAN, s.66. Danıştay 1. Dairesi'nin 05.03.2009 tarih ve E:2008/1042, K:2009/416 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

3. Kurullarda Verilecek Kararlar

a. Geri Çevirme Kararı

Yetkili kurul, önüne gelen fezlekeyi tüm delillerle birlikte titizlikle incelemeli, soruşturma yürütülen şüpheli hakkında karar verilebilmesi için, dosyanın karar verilebilecek aşamaya gelmiş olup olmadığına dikkat etmelidir. Yani, kurulun şüpheli hakkında karar verebilmesi için, soruşturmanın eksiksiz olarak yapılmış olması, tüm delillerin dosyaya girmiş bulunması gerekmektedir. Eğer soruşturma eksik yapılmışsa, yetkili kurul bu eksiklikleri bizzat kendi giderebileceği gibi¹¹⁰, bu eksiklikleri tamamlamak üzere dosyayı geri de çevirebilir¹¹¹.

b. Görevsizlik Kararı

Soruşturma, kişi bakımından yahut fiil bakımından 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin uygulama alanına girmiyorsa bu durumda görevsizlik kararı verilerek, dosya görevli makama gönderilmelidir. Bu kararın kısmen verilmesi imkânı da bulunmaktadır.

c. Karar Verilmesine Yer Olmadığı Kararı

Şüphelinin, eğer soruşturmaya bir ilgisi olmadığı sonucuna ulaşılmışsa, yani şüpheliyle soruşturma konusu olay arasında illiyet bağı bulunmuyorsa karar verilmesine yer olmadığına karar verilir¹¹². Yine, şüpheliye isnat edilen fiil mevzuatta suç olarak tanımlanmamışsa karar verilmesine yer olmadığı kararı verilir¹¹³.

d. Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar

Şüphelinin ölümü, şüphelinin üzerine atılı suç hakkında genel af ilan edilmesi, şikâyet yokluğu, şikâyetten vazgeçme, zamanaşımı¹¹⁴ durumlarında kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi gerekmektedir.

---

¹¹⁰ Rektörlükçe görevlendirilen yetkili kurul fezleke ve eki bilgi ve belgeleri inceleyerek gerek gördüğü takdirde yeniden bilgi ve belge toplayıp ifadeler alarak yapacağı toplantıda şüpheli hakkında lüzum-u muhakeme ya da men-i muhakeme yönünde bir karar vermesi gerektiği hakkında Danıştay 1. Dairesi'nin 16.09.2008 tarih ve E:2008/1037, K:2008/861 sayılı kararı, Uyarı Mevzuat Programı.

¹¹¹ İSTANBULLU, s.59.

¹¹² Danıştay 1. Dairesinin 02.03.2011 tarih ve E:2011/186, K:2011/367 sayılı kararı, Danıştay 1. Dairesinin 04.02.2010 tarih ve E:2010/101, K:2010/207 sayılı kararı, Uyarı Mevzuat Programı.

¹¹³ LİVANELİOĞLU, Ceza Usul Hukukumuzda Memur Yargılamaları, s.49, Danıştay 1. Dairesinin 25.11.2015 tarih ve E:2015/1722, K:2015/1625 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:141, Yıl:2016, Ankara, 2016, s.183, 184.

¹¹⁴ Danıştay 1. Dairesinin 27.12.2011 tarih ve E:2011/2024, K:2011/2127 sayılı kararı, (Yayınlanmamıştır.).

e. Lüzum-u Muhakeme Kararı

5271 sayılı Kanunun 170. maddesine göre, iddianame düzenlenebilmesi için, soruşturma evresi sonunda toplanan deliller suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturmaldır. 2547 sayılı Kanunun 53. maddesi uyarınca lüzum-u muhakeme kararı verilebilmesi için de, soruşturma evresinde toplanan delillerin suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması gerekmektedir. Bu konuda karar verecek yetkili kurul, soruşturma dosyası önüne geldiğinde toplanan delilleri tek tek değerlendirerek, şüpheli hakkında yeterli şüphe bulunup bulunmadığını takdir edecektir. Eğer suç işlendiği yönünde yeterli şüphe varsa lüzum-u muhakeme kararı verilmelidir¹¹⁵. Verilecek olan bu karar iddianame niteliğindedir¹¹⁶.

f. Men-i Muhakeme Kararı

Soruşturma sonucunda toplanan deliller, şüphelinin suçu işlediğine dair yeterli şüphe oluşturmuyorsa men-i muhakeme kararı verilecektir¹¹⁷. Yine, soruşturma konusu fiil hukuka uygunsuzsa men-i muhakeme kararı verilecektir. Men-i muhakeme kararından sonra yeni bir delil ortaya çıkması halinde soruşturmanın tekrar açılması imkânı bulunmaktadır¹¹⁸.

4. Kurul Kararlarında Bulunacak Hususlar

Yetkili kurullar tarafından verilecek kararlarda bulunması gereken hususlar hakkında gerek 2547 sayılı Kanunda gerekse 4483 sayılı Kanunda herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Lüzum-u muhakeme kararı kesinleştiğinde, doğrudan yargılama başlayacağından, lüzum-u muhakeme kararları iddianame niteliğinde belgelerdir. Bu sebeple 5271 sayılı Kanunun 170. maddesindeki iddianameyle ilgili hükümlerin mahiyetine uygun düştüğü ölçüde burada da uygulanması gerekmektedir¹¹⁹.

Yetkili kurullar tarafından verilecek her türlü kararda bu hususlara riayet edilmesi gerekmektedir. Ancak, kararlarda bulunacak hususlar kararın türüne göre değişiklik arzedeblecektir.

5271 sayılı Kanunun 170. maddesi ile 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin kendine özgü mahiyeti birlikte dikkate alındığında, yetkili kurullar tarafından verilecek kararlarda bulunması gereken hususları şu şekilde sıralayabiliriz:

---

¹¹⁵ ÖZEK, s. 51.

¹¹⁶ SELÇUK, s.123.

¹¹⁷ LİVANELİOĞLU, Ceza Usul Hukukumuzda Memur Yargılamaları, s.49.

¹¹⁸ MUMCU, s.165, TOROSLU/FEYZİOĞLU, s.269.

¹¹⁹ MESÇİ, s.171-172, **BAYKAL, Mine Güliz, Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2010, s.121.

Şüphelinin ve müdafinin kimliği ve adresi, maktul, mağdur, yahut suçtan zarar görenin kimliği, açıklanmasında sakınca bulunmaması halinde ihbarda bulunan kişinin kimliği, şikâyetinde bulunan kişinin kimliği, şikâyetin yapıldığı tarih, suçun işlendiği yer, tarih ve zaman dilimi, yüklenen suç ve sevk maddeleri, soruşturma sonucunda elde edilen deliller, şüphelinin tutuklu olup olmadığı, tutuklu ise gözaltına alma ve tutuklama tarihleri ile bunların süreleri¹²⁰.

Yukarıda yer alan hususlar belirtildikten sonra, yüklenen suç oluşturulan olaylar, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanır, şüpheli hakkında verilen kararın sonucu belirtilir. Yine, kararın oy çokluğuyla mı oybirliğiyle mi verildiği kararda belirtilmeli, karara muhalif kalan kurul üyesi var ise bu kişinin muhalefet oyu da kararda yer almalıdır¹²¹. Eğer lüzum-u muhakeme kararı verilmişse, kararın sonuç kısmında, şüphelinin sadece aleyhine olan hususlar değil, lehine olan hususların da belirtilmesi gerekmektedir. Yine, lüzum-u muhakeme kararında kararın sonuç kısmında, işlenen suç dolayısıyla ilgili kanunda öngörülen ceza ve güvenlik tedbirlerinden hangilerine hükmedilmesinin istendiği ve yargılamanın yapılacağı mahkemenin karara yazılması gerekmektedir¹²².

5.Kararlara İtiraz

a. İtiraza Tabi Kararlar

Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 4. bendine göre, yetkili kurullar tarafından verilen men-i muhakeme kararları kanun gereği kendiliğinden, lüzum-u muhakeme kararları ise ilgili kişiler tarafından itiraz edilmesi üzerine Danıştayca incelenecek ve karara bağlanacaktır¹²³. Lüzum-u muhakeme kararlarına herhangi bir itiraz olmazsa karar kesinleşmiş olacaktır¹²⁴.

b. İtiraz Süresi

Bu konuda 2547 sayılı Kanunda herhangi bir hüküm yer almadığından, yapılan atıf dolayısıyla, 4483 sayılı Kanunun 9. maddesinin uygulanması gerekmektedir. Söz konusu hükme göre itiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür¹²⁵.

---

¹²⁰ MESCİ, s.172, İddianamede Bulunacak Unsurlarla İlgili ayrıntılı bilgi için bkz. BAYKAL, s.99-117.

¹²¹ Danıştay 1. Dairesi'nin 16.09.2008 tarih ve E:2008/1037, K:2008/861 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

¹²² MESCİ, s.172.

¹²³ Danıştay 1. Dairesinin 27.09.2007 tarih ve E:2007/926, K:2007/1057 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

¹²⁴ İSTANBULLU, s. 61-62.

¹²⁵ Danıştay 1. Dairesinin 08.06.2001 tarih ve E:2001/754, K:2001/1585 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

Yetkili mercii kararları ilgili kişilere tebliğ etmek zorundadır. Kararın tebliğ edilmesi gereken kişiler ise; hakkında karar verilen şüpheliler ile şikâyetçidir. Tebligatlar 7201 sayılı Tebligat Kanunu'na göre yapılmalıdır¹²⁶.

Men-i muhakeme kararları, ilgili kişilere tebliğ edildikten sonra, dosyanın incelenmek üzere Danıştay'a gönderilmesi gerekmektedir¹²⁷.

Lüzum-u muhakeme kararları ise; hakkında soruşturma izni verilen şüpheliye tebliğ edilmesinden itibaren on gün içerisinde, şüphelinin Danıştay'a başvurarak bu kararın kaldırılmasını istemesi gerekmektedir. On gün içerisinde bir başvuru olmazsa karar şüpheli için kesinleşir. Bu on günlük itiraz süresi, herhangi bir şekilde durmaz ve kesilmez. Danıştay bir kararında, lüzum-u muhakeme kararının tebliğinden bir gün önce 15 günlük sağlık raporu bulunan şüphelinin, sağlık raporunun itiraz süresini kesmeyeceğine karar vermiştir¹²⁸. Yine Danıştay'a göre, on günlük itiraz süresi çalışmaya ara verme zamanına rastlaması halinde, bu süre uzamamaktadır¹²⁹.

c. İtirazın Şekli

İtirazın yazılı ve imzalı bir dilekçe ile yapılması gerekmektedir. İtiraz dilekçesi, yukarıda belirtilen süre içerisinde, doğrudan Danıştay'a sunulabileceği gibi; Danıştay'a sunulmak üzere; kararı veren merciiye veya herhangi yargı organına da sunulabilir.

İtiraz dilekçesinde, itiraz edenin kimlik bilgileri, itiraz edilen kararın tarih ve sayısı, itiraz gerekçeleri ve netice-i talep belirtilmelidir. Yine; dilekçenin Danıştay'a hitaben düzenlenmesi gerekmektedir¹³⁰.

d. İtiraz Üzerine veya Kanun Gereği Men-i Muhakeme yahut Lüzum-u Muhakeme Kararını İnceleyecek Merciler

Yükseköğretim Kurulu Başkanı ile Yükseköğretim Kurulu üyeleri ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanı ve bu Kurulun üyeleri hakkında lüzum-u muhakeme veya men-i muhakeme kararları Danıştay 1. Dairesince verilmektedir. Bu kararları Danıştay 1. Dairesi vermiş olduğundan, aynı Daire'nin bu kararı incelemesi beklenemez. Kanun koyucu bu durumu gözeterek, Danıştay 1. Dairesince verilen lüzum-u muhakeme kararlarını itiraz üzerine, men-i muhakeme kararlarını ise kanun gereği kendiliğinden inceleme

---

¹²⁶ İSTANBULLU, s. 60, MESCİ, s. 174.

¹²⁷ İSTANBULLU, 65-66.

¹²⁸ Danıştay 1. Dairesinin 08.06.2001 tarih ve E:2001/754, K:2001/1585 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

¹²⁹ Danıştay 1. Dairesinin 22.12.2011 tarih ve E:2011/1709, K:2011/2117 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:129, s.65,66.

¹³⁰ İSTANBULLU, s. 62.

görevini Danıştay İdari İşler Kurulu'na vermiştir¹³¹.

Diğer kurullarca, yani Yükseköğretim Kurulu üyelerinden teşkil edilecek üç kişilik kurul, rektörün başkanlığında rektörce görevlendirilen rektör yardımcılardan oluşacak üç kişilik kurul, üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul ile il idare kurulunca verilen lüzum-u muhakeme kararları itiraz üzerine, men-i muhakeme kararları ise kanun gereği kendiliğinden Danıştay 1. Dairesince incelenerek karara bağlanacaktır¹³².

e. Danıştay Tarafından Verilebilecek Kararlar

2547 sayılı Kanun kapsamında yürütülecek soruşturmalarda uyulması gerekli kurallara aykırı davranılması halinde bu kararlar Danıştay tarafından bozulmakta, çalışmanın kurullarda verilecek olan kararlar başlığı altında ele alınan karar türleri incelenen karardaki hukuka aykırılığın niteliğine göre Danıştay tarafından verilmektedir. Yetkili kurulun vermiş olduğu karar hukuka uygun ise Danıştay tarafından onanmaktadır¹³³.

f. İtiraz Üzerine Danıştay'ın Vermiş Olduğu Karar Kesindir.

2547 sayılı Kanun, kendine has bir soruşturma yöntemi öngörmüş, yetkili kurullarca verilecek olan men-i muhakeme kararlarının kendiliğinden, lüzum-u muhakeme kararlarının ise itiraz üzerine Danıştay tarafından inceleneceği kurala bağlanmıştır. İşte, Danıştay incelemesinden geçen kararlar kesinleşmektedir¹³⁴. Ancak men-i muhakeme kararına konu olayda yeni deliller ortaya çıkmışsa, bu konuda yeniden soruşturma açılması ve karar verilmesi mümkündür¹³⁵.

C. YARGILAMA AŞAMASI

Kamu davası kural olarak Cumhuriyet savcısı tarafından hazırlanan iddianamenin Mahkemece kabulü ile açılır¹³⁶. Ancak bazı özel düzenlemelerde ilgili kurum tarafından hazırlanan bir belgenin Mahkemeye sunulması ile

---

¹³¹ Danıştay İdari İşler Kurulunun, Yükseköğretim üst kuruluşlarının başkan ve üyeleri hakkında son soruşturmanın açılıp açılmamasına ilişkin olarak Danıştay İdari Dairesince verilen kararları itiraz üzerine veya kendiliğinden ikinci aşamada inceleyebileceği hakkındaki karar için bkz. Danıştay İdari İşler Kurulunun 21.12.2005 tarih ve E:2005/4, K:2005/5 sayılı kararı, UYAP Mevzuat Programı.

¹³² MESÇİ, s. 174-175.

¹³³ İSTANBULLU, s.63, SELÇUK, s.126.

¹³⁴ Danıştay 1. Dairesinin 22.09.2005 tarih ve E:2005/661, K:2005/1048 sayılı kararı, **Danıştay Dergisi**, Sayı:111, s. 31.

¹³⁵ Danıştay 1. Dairesi'nin 28.09.2010 tarih ve E:2010/1142, K:2010/1358 sayılı kararı, Uyap Mevzuat Programı.

¹³⁶ BAYKAL, s. 133, KİTAPÇIOĞLU, s. 162-163.

kamu davası açılmış olur. İşte bu nitelikteki belgeler iddianame yerine geçen belge denilmektedir¹³⁷. Lüzum-u muhakeme kararları iddianame yerine geçen belgeler arasında kabul edildiğinden, Cumhuriyet Başsavcılığınca ayrı bir iddianame düzenlenmemesine gerek bulunmamaktadır¹³⁸. 2547 sayılı Kanun uyarınca gerçekleştirilmiş olan soruşturma sonucu lüzum-u muhakeme karar verilmiş ve bu karar kesinleşmişse, ilgili kişilerin yargılanmaları süreci başlar. Lüzum-u muhakeme kararları, ilgili dosyası ile birlikte yargılamanın yapılacağı Mahkemeye sunulmak üzere Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilir.

Yargılama sürecinin başlamasıyla birlikte, artık tüm işlemler 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre yapılacaktır¹³⁹.

Yargılamanın yapılacağı mahkeme, Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 4. bendinde, hakkında karar verilen şüphelilerin konum ve statülerine göre belirlenmiştir. Düzenlemeye göre, Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkanı ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu üyelerinin yargılanması Yargıtay'ın ilgili Ceza Dairesince yapılır. Yargıtay'ın ilgili Ceza Dairesinin vermiş olduğu kararlar da Yargıtay Ceza Genel Kurulunda temyiz edilebilir. Diğer görevlilerin yargılanmaları suçun işlendiği yer adliye mahkemelerince yapılır.

Kanunun 53. maddesinin (c) fıkrasının 5. bendinde değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemeleri halinde yetkili yargılama merciinin görev itibariyle üst dereceliye göre tayin olunacağı kuralına yer verilmiştir. Bu hüküm gereğince, birden fazla kişinin suç işlemesi halinde görevli Mahkeme üst dereceli şüpheliye göre tayin olunacaktır.

SONUÇ

Anayasanın 129. maddesinin son fıkrasında yer alan düzenlemeye dayanarak birçok Kanunda kamu görevlileri hakkında özel soruşturma usulleri getirilmiştir. Bu özel soruşturma usullerinden biri de 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde yer almaktadır. Anılan düzenleme ile yükseköğretim personeli hakkında özel soruşturma usulü getirilmiştir. Kanuna göre; yükseköğretim kurumlarında çalışan kamu görevlilerinin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında Kanunun 53. maddesinde belirtilen özel soruşturma usulü uygulanacaktır.

---

¹³⁷ **BALIK, Mustafa, İddianamenin Kabulü ve İadesi**, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, İzmir, 2014, s.41-42, BAYKAL, s.120.

¹³⁸ KİTAPÇIOĞLU, s.166-167, SELÇUK, s.123, TOROSLU/ FEYZİOĞLU, s.34.

¹³⁹ İddianame yerine geçen belgelerin iddianamenin iadesine konu olup olmayacağı hususu tartışmalıdır. BALIK, s.43, CENTEL/ZAFER, s.471, TOROSLU/FEYZİOĞLU, s. 276.

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde yer alan kurallar, Kanunun yürürlüğe girdiği 1981 yılında mevcut olan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu esas alınarak kaleme alınmıştır. Ancak belirtmek gerekir ki, 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin kabul edildiği dönemde yürürlükte bulunan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununu yürürlükten kaldırılmıştır. Anılan kanunlar yerine 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu yürürlüğe girmiştir. İşte bu kanunlar ile ceza muhakemesi hukukunda getirilmiş olan yeni kurallar 2547 sayılı Kanuna yansıtılmadığı gibi gerekli uyum da sağlanmamıştır.

Kanunun fiil bakımından uygulama alanı, görev dolayısıyla ya da görev sırasında işlenmiş olan suçlar olarak belirtilmiştir. 4483 sayılı Kanunun fiil bakımından uygulama alanı ise; görev sebebiyle işlenmiş olan suçlardır. Bu bakımdan 2547 sayılı Kanun fiil bakımından uygulama alanını geniş tutmuştur. Ancak, suçun görevle bir ilgisi olmamasına rağmen görev sırasında işlenmiş olması nedeniyle 2547 sayılı Kanundaki soruşturma usulünün uygulanması, kamu görevlileri hakkında özel soruşturma usulü getirilmesinin amaçlarıyla bağdaşmamaktadır. Esasen bu durum, 4483 ve 5271 sayılı Kanun ile getirilen yeni kurallarla 2547 sayılı Kanunun 53. maddesi arasında gerekli uyumun sağlanmamasından kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan kamu personelinin bir kısmının gerek görev sırasında gerekse görev nedeniyle işlenen suçlarda özel soruşturma usulüne tabi tutulması, bir kısmının ise sadece görev nedeniyle işlenen suçlarda özel soruşturma usulüne tabi tutulmasının kamu personel sistemi içerisinde yükseköğretim personelinin imtiyazlı bir duruma getirmekte, eşitlik ilkesi açısından da bu durum soru işaretlerine sebebiyet vermektedir. Bu bakımdan da, görev sırasında işlenen suçların özel soruşturma usulü kapsamından çıkarılması uygun düşmektedir.

2547 sayılı Kanun kapsamındaki soruşturma usulünde tüm yetkiler idari organlara verilmiştir. 4483 sayılı Kanunda ise, soruşturma izni verildikten sonra soruşturma Cumhuriyet Savcılığınca gerçekleştirilmektedir. Soruşturma kapsamında tüm yetkilerin idari makamlar tarafından kullanılması ise, özellikle delillerin toplanması ve değerlendirilmesi, soruşturmanın etkin ve sağlıklı olarak yürütülmesi açısından sakıncalıdır. Bu bakımdan, yapılacak yasal düzenleme ile lüzum-u muhakeme kararı yerine 4483 sayılı Kanunda olduğu gibi soruşturma izni verilmesi kararı verilerek, soruşturmanın bundan sonraki sürecinin Cumhuriyet Savcılığınca yürütülmesi imkânı getirilmelidir.

2547 sayılı Kanunun 53. maddesinde, ilk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamların veya görevlendirdikleri soruşturmacının yapması gereken işlemler ve sahip olduğu yetkilerle ilgili herhangi bir düzenleme yer almamakta,

bu konuda yapılan atf gereği 4483 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeler uygulanmaktadır. 4483 sayılı Kanunun 6. maddesinde ise; hakkında inceleme yapılan memurun ifadesinin alınması ve gerekli bilgi ve belgelerin toplanması dışındaki hususlarda Ceza Muhakemesi Kanununa atf yapılmıştır. İlk soruşturmayı gerçekleştiren kişilerin, özellikle temel hak ve hürriyetlerle doğrudan ilişkin olması nedeniyle koruma tedbirlerinin uygulanmasında Cumhuriyet Savcısının yetkisine sahip olup olmadığı hususu tartışmalıdır. Özellikle 2547 sayılı Kanun kapsamında yapılan soruşturmalarda savcılık kurumunun herhangi bir dahli söz konusu olmadığından, 2547 sayılı Kanun kapsamında yapılan soruşturmalarda soruşturmacının yetki ve görevleri önem arz etmektedir. Bu nedenle soruşturmacının görev ve yetkilerinin atf yoluyla değil, açık bir kanuni düzenleme ile yapılması temel hak ve hürriyetlerin korunması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Diğer taraftan, Yükseköğretim personeli hakkında yapılan ihbar ve şikayet üzerine verilen işleme koymama/soruşturma açılmaması niteliğindeki kararlar Danıştay tarafından men-i muhakeme kararı niteliğinde görülmediğinden re'sen veya itiraz üzerine özel soruşturma usulü kapsamında Danıştay 1. Dairesi'nce incelenmemektedir. Bu mahiyetteki kararlar Danıştay'ın son içtihatlarına göre birer idari işlem niteliğinde olduğundan, idare mahkemelerinde iptal davasına konu olabilirler. Ancak bu kararların da denetiminin Danıştay'ın idari dairesi tarafından yapılması, özel soruşturma usulünün genel işleyiş mantığına daha uygun olacaktır.

Sonuç olarak, 2547 sayılı Kanunun 53/c maddesi yeni baştan ele alınarak öncelikle 4483 sayılı Kanun ile 5271 sayılı Kanunla gerekli uyumun sağlanması zorunluluğu bulunmaktadır. Yapılacak olan düzenlemede soruşturma sürecindeki tüm yetkilerin idari organlarca kullanılması sisteminden vazgeçilerek, 4483 sayılı Kanunda olduğu gibi soruşturma izni verilmesi sistemine geçilerek, soruşturmanın bundan sonraki sürecinin Cumhuriyet Savcılığınca yürütülmesi imkanı getirilmelidir. Yine, görev sırasında işlenen suçlar kapsam dahilinden çıkarılmalı, ilk soruşturmayı yapacak kurul yahut makamların veya görevlendirdikleri soruşturmacının yapması gereken işlemler ve sahip olduğu yetkilerle ilgili açık düzenlemelere yer verilmeli, işleme koymama/soruşturma açılmaması niteliğindeki kararların denetiminin de Danıştay'ın idari dairesi tarafından yapılması imkânı getirilmelidir. Bu şekilde delillerin toplanması ve değerlendirilmesi açısından daha etkin ve sağlıklı bir soruşturma yapılacağı gibi yükseköğretim personelinin diğer kamu görevlilerine nazaran daha imtiyazlı bir durumda olduğu görüntüsüne de son verilmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

AKAN, Durdağı, “Akademisyenlerin İnceleme/Soruşturma Görev Zorluklarına İlişkin Görüşleri”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Yıl:2016, Cilt:13, Sayı:33, Hatay, 2016.

AKYILMAZ, Bahtiyar, SEZGİNER, Murat, KAYA, Cemil, **Türk İdare Hukuku**, 2. Baskı, Ankara, 2011.

ASLAN, Onur Ender, “Memurların Yargılanması Hakkındaki Yeni Yasa Üzerine Düşünceler”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt:33, Sayı:1, Ankara, 2000.

ATAY, Ender Ethem, “Müfettişlerin Hazırladıkları Disiplin Soruşturma Raporlarından Dolayı Sorumlu Tutulabilirliği Sorunu”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Sayı:7, Ankara, 2016.

AVCI, Mustafa, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Üzerine Bir İnceleme”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:XI, Sayı:3-4, Erzincan, 2007.

BALIK, Mustafa, **İddianamenin Kabulü ve İadesi**, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, İzmir, 2014.

BAYKAL, Mine Güliz, **Kamu Davasının Açılması, İddianamenin Unsurları ve İadesi**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2010.

BERKARDA, Kemal, TARHAN, Bülent, TOKSÖZ, Fikret, **Kamu Görevlilerinin Yargılanma Ayrıcalıkları ve Hesap Verebilirlik**, İstanbul, 2017.

BUCAKTEPE, Adil, “Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkilerine İlişkin Bir Değerlendirme”, **Gazi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:XIX, Sayı:2 Ankara, 2015.

CENTEL, Nur, ZAFER, Hamide, **Ceza Muhakemesi Hukuku**, 6. Bası, İstanbul, 2008.

ÇAĞLAYAN, Ramazan, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına İlişkin 4483 Sayılı Kanun Hakkında Bir Değerlendirme”, **Atatürk Üniversitesi, Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:7, Sayı:1-2, Erzincan, 2003.

ÇİÇEK, Hayrettin, **Devlet Memurları Hakkında Disiplin Soruşturması:Türkiye Uygulaması**, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kamu Yönetimi Programı, 2011.

Danıştay Dergisi, Sayı:104, Ankara, 2001.

Danıştay Dergisi, Sayı:109, Ankara, 2005.

Danıştay Dergisi, Sayı:111, Ankara, 2006.

Danıştay Dergisi, Sayı:125, Ankara, 2010.

Danıştay Dergisi, Sayı:126, Ankara, 2011.

Danıştay Dergisi, Sayı:129, Ankara, 2012.

Danıştay Dergisi, Sayı:130, Ankara, 2012.

Danıştay Dergisi, Sayı:141, Ankara, 2016.

Danıştay Dergisi, Sayı:143, Ankara, 2016.

Danıştay Kararlar Dergisi, Sayı:3, Ankara, 2004.

Danıştay Kararlar Dergisi, Sayı:4, Ankara, 2004.

Danıştay Kararlar Dergisi, Sayı:5, Ankara, 2004.

EREN, Abdurrahman, “*Memurların Muhakematı Hakkında Kanun-u Muvakkat ile Onu Yürürlükten Kaldıran Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un Karşılaştırılması*”, **Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, Cilt:55, Sayı:3, Ankara, 2000.

ERKENCİ, Hüseyin, “*Memurin Muhakemat-ı Hakkında Kanunu Muvakkat Üzerine Düşünceler*”, **Türkiye Barolar Birliği Dergisi**, Sayı:1999/1, Ankara, 1999.

GİRİTLİ, İsmet, BİLGEN, Pertev, AKGÜNER, Tayfun, İdare Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, 2006.

GÜNDAY, Metin, İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara, 2011.

GÜNGÖR, Burçin, Memurlar İçin Özel Yargılama Usulü:Güvence-Ayrıcalık Bağlamında Bir Çözümleme, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara, 2014.

İSTANBULLU, Burhanettin, Devlet Üniversitelerindeki Kamu Görevlilerinin Görevleri Nedeniyle İşledikleri Suçlardan Dolayı Soruşturulması, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Niğde, 2009.

KARAVAIZOĞLU, Türker, 4483 Sayılı Kanun’un Öngördüğü Soruşturma Usulleri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2010.

KEYMAN, Selahattin, “Memurin Muhakematı Kanunu”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:19, Sayı:1, Ankara, 1962.

KİTAPÇIOĞLU, Tülay, Ceza Muhakemesi Kanununda Soruşturmanın Sonuçlandırılması, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Kamu Hukuku Bilim Dalı, İstanbul, 2014.

KORAN, Emrah, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması İçin 4483 Sayılı Kanunun Öngördüğü Soruşturma Usulü, Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, 2016.

LİVANELİOĞLU, Ömer Asım, “Ceza Usul Hukukumuzda Memur Yargılamaları”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:52, Sayı:1, Ankara, 1995.

LİVANELİOĞLU, Ömer Asım, “Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun Eleştirisi”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:57, Sayı:2, Ankara, 2000.

MESCİ, Hatice, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yükseköğretim Kurumları ve Üst Kuruluşlarında Çalışan Kamu Görevlilerinin Yargılanmaları Öncesi Soruşturmaları, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Isparta, 2011.

MESCİ, Hatice, AYDIN, Vahdettin, “Yükseköğretim Kurumlarında Çalışan Kamu Görevlilerinin Ceza Soruşturma Usulü”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:2, Isparta, 2017.

MUMCU, Uğur, “Türk Hukukunda Memurların Yargılanması”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:23, Sayı:1-4, Ankara, 1971.

ÖZEK, Çetin, “Türk Hukukunda Memurların Muhakemesi”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt:26, Sayı:1-4, İstanbul, 1960.

SELÇUK, Sami, Memur Yargılaması Hakkında, İstanbul, 1997.

ŞAN, Abdullah Ayhan, Özel Soruşturma Usulleri, Ankara, 2008.

TARHAN, R. Bülent, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Soruşturulması Usulleri, Ankara, 2011.

TOROSLU, Nevzat, FEYZİOĞLU, Metin, Ceza Muhakemesi Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2008.

TUTUM, Cahit, Türkiyede Memur Güvenliği, Ankara, 1972.

ÜNLÜ, Ahmet Hamdi, “Memurların Yargılanmasına İlişkin Yasa Tasarısı Üzerine”, Ankara Barosu Dergisi, Yıl:1983, Sayı:1, Ankara, 1983.

ÜNLÜ, Ahmet Hamdi, “Üniversite Personelinin Göreve İlişkin Suçlarının Kovuşturulması”, Danıştay Dergisi, Yıl:14, Sayı:52-53, Ankara, 1984.

YILMAZ, Dilşat, “*Yükseköğretim Personeli Ceza Soruşturması, Yasal Eksiklikler ve Çözüm Önerileri*”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:XVII, Sayı:1-2, Erzincan, 2013.

ZAFER, Hamide, “*Ceza Hukuku Uygulamasında Kamu Görevlisi*”, **Yeditepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi**, Cilt:IX, Sayı:2, İstanbul, 2012.